

Uutisia **IKIMETSÄSTÄ**

Luonnonperintösäätiön vuosilehti 13 | 2018

Uutisia IKIMETSÄSTÄ

Luonnonperintösäätiön vuosilehti 13 | 2018

Tässä numerossa

- 3 Pääkirjoitus**
- 4 Metsistä & metropoleista**
Uutisia ikimetsien suojelusta.
- 10 Uudet luonnonsuojelualueet**
Kahdeksan uutta luonnonsuojelualuetta on hankittu kuluneen vuoden aikana.
Alueet esittelyssä:
10 Pohjolanvaara, Kuusamo
11 Oravanmarja, Salo
13 Majavapurot, Pori
14 Kukkialehto, Pälkäne
16 Hannan muistometsä, Linnunlaulun laajennus, Konnevesi
18 Riihilahti, Lappeenranta
24 Hukanvuori, Mikkeli
26 Lampakanneva, Evijärvi
27 Viitanen, Keuruu
- 28 Metsä kompensationsa**
Tutkija Ari-Pekka Auvinen pohtii kompensations problematiikkaa.
- 32 Miten metsäkokemus syntyy?**
Maisemantutkimusta tekevä Anna Koskinen kirjoittaa havainnoistaan.
- 34 Runon metsä**
Jarkko Sandell avaa metsän mielimaisemaa runoissaan.
- 35 Ikimetsissä tapahtuu**
Ikimetsän Ystävät ry tarjosi taidetta ja talkoita metsissä.
- 38 Luonnonsuojelualueet kartalla**
83 aluetta, 1762 hehtaaria suojelualueita.
- 46 Ihmiset luonnonperinnön puolesta: säätiön toimijat**

Julkaisija

Luonnonperintösäätiö sr

Päätoimittaja

Anneli Jussila
p. 040 586 3950
anneli.jussila@luonnonperintosaatio.fi

Toimitussihteeri

Kati Leppälahti
Viestintätoimisto Tarina

Ulkoasu

Minna Paananen

Kirjapaino

Grano Vaasa 2018
ISSN 1798-6478

KANSIKUVA:

Hiiripöllön poikanen tarkkailee ympäristöään.
KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

PYSYVÄ SUOJELU - PYSYVÄ RAUHA

Lahjoita:

IBAN FI78 5494 0950 0224 93

BIC OKOYFIHH

Poliisihallitus 23.7.2015, nro POL-2015-4516

www.luonnonperintosaatio.fi

KUVITUS: JUHA ILKKA

Hyviä uutisia metsistä ja soilta!

”LAHJOITTAJAMME OHJAA
TIE TOISUUS ELÄMÄN
MONIMUOTOISUUDEN
ARVOSTA JA USKO SIIHEN,
ETTÄ OMILLA TEOILLA
ON MERKITYSTÄ.”

Luonnonperintösäätiö on suora linja metsien ja soiden suojeluun - tehtävämme on suojella konkreettisesti luontoa tässä ja nyt. Säätiö keskittyy vain alueiden hankintaan lahjoitusvaroilla. Lahjoittajiamme ohjaa tietoisuus elämän monimuotoisuuden arvosta ja usko siihen, että omilla teoilla on merkitystä. Vastuun kantajiksi ilmaantuu vuosi vuodelta enemmän tukijoita.

Tehokkaan toimintamallin ansiosta meillä on näin vuoden lopulla vain hyviä uutisia kerrottavana teille, rakkaat lahjoittajat ja tukijat.

Kulunut vuosi on jälleen ollut menestyksenkäs.

Säätiön kautta suojelun piiriin on tänä vuonna saatu yhdeksän kappaletta, joten tämän lehden mennessä painoon säätiöllä on suojeltuina hallussaan 83 aluetta eri puolilla Suomea. Uutta suojelupinta-alaa on syntynyt vuoden aikana 187 hehtaaria, mikä tarkoittaa että koko säätiön suojelema pinta-ala on marraskuun 2018 lopussa 1762 hehtaaria.

Erityisen ilahduttavaa on se, että saimme pitkän tauon jälkeen suojeluun komean kaksiosaisen alueen Etelä-Savosta. Samoin Etelä-Karjalan suojelutilanne vahvistui säätiön saaman merkittävän testamenttilahjoituksen ansiosta. Luopioisista Kukkijärven läheltä ostettiin runsaspuustoinen, lehtomainen alue, joka kytkeytyy jo olemassaoleviin suojelumetsiin. Hanna Pahlstenin muistometsän ensimmäinen vaihe on syntynyt Konnevedelle. Pohjalaista suoluontoa ostettiin suojeluun Evijärvellä.

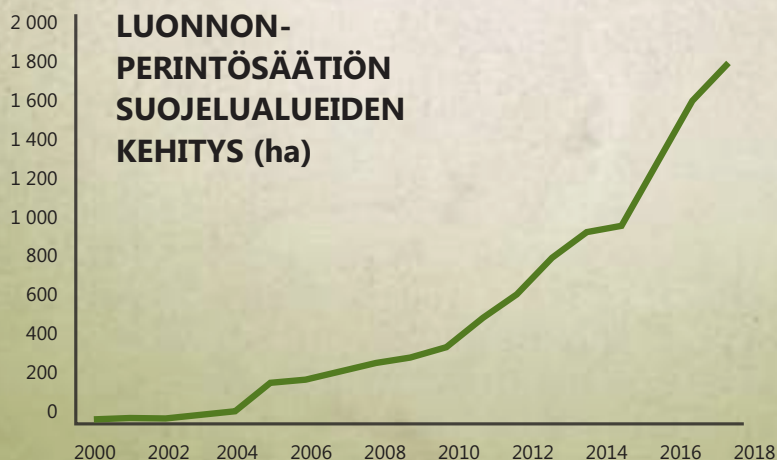
Näillä tarinoilla, joita yhdessä luomme, on vankasti juuret todellisuudessa ja järjestään onnellinen loppu!

Tehdään yhdessä lisää hyviä uutisia.

Anneli Jussila

toiminnanjohtaja

Luonnonperintösäätiö

Itku Kivisuolla

Laulaja Noora Kauppila itki elokuun 18. päivä Kuusamon Kivisuon puolesta. Kyse oli Kauppilan Itku äidin haudalla -esityssarjasta, jossa kansanmusiikkiin syventynyt taiteilija esitti karjalankielisiä itkuja Pohjois-Pohjanmaan soilla ja piti näin yllä haurasta ikivanhaa ääneen itkemisen perinnettä.

Esitysten näyttämöiksi oli valikoitunut joukko uhanalaisia soita. Kuusamon Kivisuota uhkaa Luonnonperintösäätiön Aarnivalkea-Kivisuon suojelualueen naapurissa talviaikaisen ralliautoilutoiminnan laajentuminen luonnontilaiselle, maisemaltaan upealle suolle – luonto-kaupungiksi itseään kutsuvan Kuusamon itse omistamalla maalla.

Noora Kauppila Kivisuolla.

KUVA: **ARI-PEKKA AUVINEN**

KUVA: KATI LEPPÄLAHTI

Pentti Linkola allekirjoitti lokakuussa urakalla vuoden 2018 kummidiplomeita.

Kummien määrä kasvaa

Luonnonperintösäätiö on jo vuosien ajan tarjonnut jokaiselle luonnonystävälle mahdollisuuden tukea suoraa toimintaa metsiemme, soidemme ja muiden arvokkaiden luonnonalueidemme pelastamiseksi. Kummiksi eli kuukausilahjoittajaksi voi ryhtyä ikimetsälle, soille tai kuukkeleille.

Kummilahjoitusten vähimmäissumma vuodessa on 120 euroa, eli 10 euroa kuukaudessa. Opiskelijoiden ja vähävaraisten vähimmäisvuosimaksu on 60 euroa eli 5 euroa kuussa.

Kulunut vuosi on ollut kummien ”kultainen vuosi”. Määrä on kasvanut noin 150 uudella kummilla. Tällä hetkellä kummeina luontoa suojelee liki 450 henkeä.

Kummit saavat joka vuosi joulukuussa diplomin, johon on merkittynä heidän suojelemaisensa pinta-ala. Ainakin vielä tänä vuonna Luonnonperintösäätiön perustaja-puheenjohtaja Pentti Linkola (86) allekirjoitti omakätisesti jokaisen kummidiplomin mökissään Sääksmäellä.

Kummiksi voit liittyä verkossa
luonnonperintosaatio.fi/fi/lahjoita/liity-kummiksi.
 Puhelintiedustelut toimistosihteeri
Arja Haakana p. 044 302 5773

KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

Ruskosuohaukan poikasia Karjonevalla.

KARJONEVAN luontopolku avattiin

Ensimmäinen Luonnonperintösäätiön suojelualueelle rakennettu luontopolku avattiin toukokuun lopulla Siikajoen Karjonevalla. Polun pituus on 2,5 kilometriä ja se kiertää entisestä turvetuotantoalueesta tehdyn lajirikkaan lintukosteikon.

Polun varrella on yksi lintujen tarkkailupiilo. Polun avulla kävijät ohjataan reitille, jossa ihmisestä luonnolle koitua häiriö jää vähäiseksi. Avajaiskierroksella alueella nähtiin uusi lintulaji, kun neljä muuttomatallaan pysähtynyt vesipääskyä uiskenteli sarojen reunustamassa lampareessa. Konttikangas-Karjoneva on Luonnonperintösäätiön toiseksi suurin suojelualue.

Metsänkellot soi metsiemme puolesta

Johanna Tarkkanen ja Sarah Palu.

Kanteleduo OON, Johanna Tarkkanen ja Sarah Palu, kutsuu kuuntelemaan hiljaisuutta. Vanhasta kantelemusiikkiperinteestä kumpuva meditatiivinen musiikki täyttää Helsingin Kampin Hiljaisuuden kappelin kerran kuussa helmikuusta 2019 lähtien.

Säveltäjä-muusikot Sarah Palu ja Johanna Tarkkanen kohtasivat vuonna 2016. He pysähtyivät yhdessä istumaan hiljaisuudessa ja kuuntelemaan hetkeä - tuosta hiljaisuudesta alkoikin kummuta musiikkia ja syntyi OON. Hiljaisuuden musiikin soittimiksi valikoituivat pienkanteleet ja musiikki löysi juurensa vanhasta karjalaisesta kanteleensoittoperinteestä.

OON on valittu Metsänkellot -teokselaan edustamaan Suomea Ruotsin Piteässä kesällä 2019 järjestettävillä pohjoismaalaisten säveltäjien ja äänitaiteilijoiden UNM2019-festivaaleilla.

Musiikista

Ilmastomuutos on totta. Onko meillä enää varaa kaataa vanhaa/luonnontilaista metsää,

tai aikaa odottaa, että uutta kasvaa kaadetun tilalle? Konsertissa hiljainen kanteleen helinä muuttuu 45 minuuttisen Metsänkellot-teoksen aikana metsän pauhuksi, joka liikuttelee kuulijan sisäisiä maisemia. Kanteleen helinä kuljettaa kuulijan kaupungin vauhdin keskeltä sisäisiin maisemiin, rauhallisiin lehtoihin ja kotoisiin kuusimetsiin lammen rannalle mietiskelemään.

Metsänkellot -kantelemeditaatiokonsertisarja tarttuu lempeän rohkeasti kädestä ja saattaa minimalistisen kantelemusiikin ajattomin sävelin tähän hetkeen pakenemisen kulttuurin keskellä. Metsänkelloista on mahdollisuus kuulla taajuus, joka voi viedä oman luontosuhteen eheytyksen lähteelle, herättäen myötätunnon kaikkea elävää kohtaan. Kantelemeditaatioissa voi myös herätä ajatuksia, kysymyksiä ja näkyjä vanhan ainutlaatuisen musiikki- ja metsäkulttuurimme juurista.

Metsänkellot soi jäljellä olevien vanhojen metsiemme puolesta, ja konserttien yhteydessä kerätyt vapaaehtoiset ovirahat lahjoitetaan lyhentämättöminä Luonnonperintösäätiön kautta metsiemme suojeluun. Ensimmäisen, elokuussa pidetyn, Metsänkellot -meditaatiokonsertin ovirahoilla saatiin suojeltua 150m2 ikimetsää.

Missä ja milloin?

Meditatiivinen musiikki täyttää Kampin Hiljaisuuden kappelin kerran kuussa keväältävesta 2019 lähtien. Konsertteihin on yleisölle vapaa pääsy ja vapaaehtoinen kannatusmaksu lahjoitetaan ikimetsien suojeluun.

Konserttipäivistä tiedotetaan tarkemmin Kampin kappelin nettisivuilla osoitteessa kampinkappeli.fi. Ensimmäinen konsertti järjestetään 14.2.2019 klo 19.

#OONsounds

Designilla tukea ikimetsille

Muotoilija Hermann Vuorisalon Hermandia-yritys ja Luonnonperintösäätiö ovat solmineet yhteistyösopimuksen, jolla suojellaan ikimetsiä. Kierrätysmateriaaleista valmistetun puisen SÖÖR-rusetin ostolla ohjataan Luonnonperintösäätiölle varoja neljän neliömetrin ikimetsäsuojeluun. Rusettien tukituoton ”nimikkoalue” on Ullatieva Lapissa.

Lisätietoja Hermandian tuotteista osoitteessa **hermandia.fi**

Hermandian kierrätysrusetin ostamalla voi tukea ikimetsiä.

Valtio tuplasi Tulijoen naapurista

Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjassa valtio lupasi suojella maitaan saman verran kuin yksityiset suojelivat vuoden 2017 aikana korvauksetta omiaan. Luonnonperintösäätiön panos kampanjaan oli komeat 540 hehtaaria.

Panokselle saatiin mukava vastine, kun valtio ilmoitti loppuvuodesta suojelevansa suoraan Luonnonperintösäätiön Tulijoen suojelualueeseen rajoittuvan Pienijoen alueen. Kainuun Puolangalla sijaitseva Tulijoen suojelualue on noin 55 hehtaarin suuruinen ja valtion nyt suojelemalla Pienijoen alueella on kokoa hieman yli 11 hehtaaria.

Luonnonperintösäätiö osti Tulijoen suojelualueen valtiolta keväällä 2014. Tulijoen alue on saamassa vuoden 2019 alussa täydennystä luoteiskolkastaan Omenapuron varrelta.

LUKE inventoi Mäkrämäen kääpiä

Luonnonvarakeskuksen tutkijat ovat syksyn 2018 aikana käyneet inventoimassa Luonnonperintösäätiön Mäkrämäen suojelualueella Ruokolahdella reilun neljän hehtaarin alueen kääpälajistoa. Tutkija Reijo Penttilä toteaa, että tutkijat pitivät Mäkrämäkeä alueen parhaana vanhana metsänä.

- Löysimme ihan hyvää lajistoa ja seuraavaksi tehdään varmistusmäärityksiä ja mikroskopoidaan alueelta kerättyjä näytteitä, Penttilä kertoo.

Tuloksia Mäkrämäen syksyn keräystulokista on odotettavissa vuoden 2019 alkupuolella. Niistä kerrotaan Luonnonperintösäätiön verkkosivuilla.

KUVA: JUHA JUUTI

Haapaspi (*Radulodon erikssonii*) on luokiteltu valtakunnallisesti vaarantuneeksi kääpälajiksi. Kuva otettu Mäkrämäellä vuonna 2010.

Merja Salon ja Harri Hongellin muistokeräykset käynnissä

Viime elokuussa menehtyneen professori ja valokuvaaja Merja Salon muistokeräys on käynnissä Luonnonperintösäätiöllä. Muistorahastoon kertyvillä varoilla on tarkoitus hankkia ikimetsä tai muu arvokas luonto-alue ensisijaisesti Etelä-Karjalasta, joka oli Salolle läheinen vapaa-ajanviettomaakunta.

Merja Salo tunnettiin Suomessa ja kansainvälisesti valokuvan moniottelijana, joka teki elämäntyönsä tutkimuksen ja opetuksen lisäksi valokuvataiteilijana ja toimittajana. Hän toimi professorina Taideakademian Korkeakoulussa, sittemmin Aalto-yliopistossa vuodesta 1994 lähtien kuolemaansa saakka.

Merja Salon muistorahasto ikimetsien suojeluun oli hänen itsensä perustama jo vuonna 2017. Rahaston ensimmäinen tuotto käytettiin hänen toiveensa mukaan

Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan, jonka valtio järjesti Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi. Salo muisti Luonnonperintösäätiötä myös testamentissaan.

Kesällä menehtynyt Harri Hongell oli Kokkolan seudun tunnetuimpia luonnonystäviä ja koko maan laajuisesti arvostettu lintuasiantuntija. Harri toimi muuan muassa keskeisesti Keski-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksessä aina yhdistyksen perustamisesta vuonna 1978 lähtien ja rengasti elämänsä aikana lähes 60 000 lintua.

Harri Hongellin muistometsäkeräykseen on saapunut jo huomattava määrä lahjoituksia, yli 23 000 euroa. Luonnonperintösäätiö on löytänyt yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa Kokkolasta muutaman ehdokkaan suojeltavaksi alueeksi. Alueet kuuluivat Harin retkeily- ja rengastusmaastoihin.

KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

Mahdollinen Harri Hongellin muistometsä, komea kanahaukkakuusikko Kälviällä.

KUVA: KARI PYYKÖNEN

Merja Salo sai eläessään voimaa metsästä.

Ikimetsien suojelijoille uutuustuotteita

KUVAT @GUERILLASHOOTS

Luonnonperintösäätiön verkkokaupan tuki-tuotevalikoimat täydentyivät loppuvuonna 2018. Verkkokaupan uusia tuotteita ovat Juha Ilkan kuvittama keittiöpyyhe ja sieniliinat, ekologisesti tuotetusta puuvillasta valmistettu kangaskassi tekstillä Ikimetsän Suojelija sekä 12 säätiön suojelualueita esittelevä Metsän Aika 2019 -vuosikalenteri.

Kaikki tuotteet voi tilata verkkokaupasta osoitteesta luonnonperintosaatio.fi niin kauan kuin niitä riittää.

- Ikimetsän Suojelija -kangaskassi 9 euroa.
- Puolipellavainen keittiöpyyhe "Laulumetsä" 20 euroa.
- Karjalanruusu- ja käenkaaliaiheiset sieniliinat 5 euroa kappale.
- Metsän Aika 2019 -kalenterin hinta on 12 euroa.

Ikuisesti metsän sylissä -kampanja käynnistyy

Useiden yhteydenottojen seurauksena Luonnonperintösäätiössä on päätetty käynnistää kampanja, jonka tavoitteena on kerätä varat kaikille avoimen muistolehdon hankkimiseen.

Taustalla on monen nykyihmisen toive, että omat tuhkat voitaisiin aikanaan sirotella ikuisesti metsän syliin, osaksi luonnon kiertokulkua.

Ikuisesti metsän sylissä -keräys käynnistyy Luonnonperintösäätiössä vuonna 2019. Lisätietoja on alkuvuodesta lähtien luettavissa verkkosivuiltamme. Kampanjasta voi myös tiedustella toiminnanjohtaja Anneli Jussilalta puhelinnumerosta 040 586 3950.

Metsän syliin.

KUVA: MIKKO HOVILA

Pohjolanvaara

13,5 hehtaaria ikimetsää
Kuusamo, Pohjois-Pohjanmaa
SÄÄTIÖN 77. SUOJELUALUE

Pohjolanvaara lumooa kulkijan.

Aurinkorinteen hämyssä

Pohjolanvaara Kuusamossa on poikkeuksellinen ikimetsä, jonka kaksisataavuotias kuusikko on nyt turvassa.

TEKSTI JA KUVAT: **ARI-PEKKA AUVINEN**

Itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden kolmatta Suomen luonnon päivää vietettiin 17.6.2017. Päivän ja samalla yksi koko juhlavuoden suurimmista luontotapahtumista oli Hossan kansallispuiston avajaisjuhla Suomussalmella.

Hossasta 35 kilometriä pohjoisluoteeseen sijaitsee Kuusamon Pohjolanvaara. Samaan aikaan, kun kuoro lauloi ja presidentin puoliso

Oravanmarja

1,34 ha ikimetsää
Salo, Varsinais-Suomi
SÄÄTIÖN 79. SUOJELUALUE

leikkasi uuden kansallispuiston nauhan, valmistauduin tutustumaan Pohjolanvaaran koillisrinteen kynttiläkuusikkoon. Alkukesän säiden, lastenhoidon ja lintulaskentojen palapeli oli asetunut siihen malliin, että tie Koillismaalle aukeni juuri Suomen luonnon juhlapäivänä.

Aikani Pohjolanvaaran tilaan kuuluvaa rinnettä kierrettyäni olin kyllä vakuuttunut siitä, että metsän tulisi saada vanheta rauhassa, mutta toisaalta olin epäileväinen. En uskonut, että tulisin saamaan alueen kauppaa Luonnonperintösäätiön hallituksessa läpi. Kuusikko oli kyllä vanha ja luonnontilainen, mutta epäedullisten olosuhteiden vuoksi myös harva ja heikkokasvuinen. Vitostiekin kulki ihan vieressä.

Kaiken lisäksi Luonnonperintösäätiö oli hankkinut vastikään kaksi laajennusosaa Kuusamon Aarnivalkea-Kivisuon suojelualueeseen, eikä samasta kunnasta olisi nyt saamaa ostaa kuin jotain ihan poikkeuksellista.

Anteeksi pyydellen kerroin ajatukseni metsää esitellelle Pohjolanvaaran perikunnan edustajalle, **Sulevi Tauriaiselle**. Silmin nähden pettynyt Sulevi oli jo aiemmin vihjannut jotain myös vaaran toisesta puolesta, kauniiseen Vähäjärveen laskevasta Pohjolanvaaran jyrkästä etelärinteestä. Nyt kun nihkeä näkemykseni koillisrinteestä kävi hänelle selväksi, otti Sulevi etelärinteen puheeksi jo vakavammin.

Kuusikon hiljainen lumo

Kahvit Pohjolanvaaran pirtissä juotuamme suuntasimme pihan poikki kohti järveä. Pitkälle ei tarvinnut rinnettä laskeutua, kun alkoi tuntua, että jalkoja jo vähän heikottaa. Eikä se johtunut niinkään rinteen kaltevuudesta vaan luonnontilaisen rehevän kuusikon hiljaisesta lumosta.

Kesäkuisen iltapäivän valo siivilöityi kuusivanhusten latvuksista myöhäiseen kasvuun herääville mustikanvarvuille. Sininen järvenselkä kimmelsi taustalla. Puut olivat yhtä vanhoja kuin koillisrinteelläkin, mutta täällä ne olivat suuria ja kasvoivat tiheässä. ►

Oravanmarja, pieni helmi

TEKSTI: **ANNELI JUSSILA**

Luonnonperintösäätiön pitkäaikainen tukija **Satu Toivonen** jätti perinnöksi pikkuisen palan vanhemmiltaan perimäänsä metsää Salossa. Eläessään Satu yritti monin tavoin saada metsää suojelun piiriin, silloisen yhteisömuutoksen aikana se ei kuitenkaan onnistunut. Jo takavuosina säätiön edustajat kävivät Sadun kanssa metsää katsomassa ja totesivat varsinkin rannanpuoleisen osan arvokkaaksi.

Satu Toivoselta säätiölle testamentilla siirtynyt alue oli vajaan 0,7 hehtaarin suuruinen osuus kymmenen hehtaarin alueesta. Säätiön alue jäi pieneksi siksikin, että valitsimme suojeluun ranta-alueen, jossa puusto on lähes aarniomaisista. Greenpeace Pohjola peri Sadulta samansuuruisen osuuden metsästä ja myi sen edulliseen hintaan säätiölle. Näin syntyi runsaan 1,3 hehtaarin Oravanmarjan suojelualue. Toiveita sen laajentamiseksi on olemassa.

Ikikuuset kurkottavat talvitaivaalle Pohjolanvaarassa.

Kahvipöydässä oli käynyt ilmi, että Sulevi ja hänen kumppaninsa **Merja Hepo-oja** olivat perin aikoneet osallistua Hossan kansallispuiston avajaisiin, mutta minun paikalle ilmaantumiseni oli muuttanut suunnitelmat. Pohjolanvaaran etelärinteen kuusikon syliin päästyämme taisin tokaista, että mitä te nyt sinne Hossaan, kun teillä alkaa kansallispuisto oman pihaniityn kulmasta!

Terveitä 200-vuotiaita

Pohjolanvaaran etelärinne on poikkeuksellisen hieno. Vuosikymmeniä koskemattomana olleen kuusikon keski-ikä on yli 200 vuotta, mutta siitä huolimatta suurin osa puista on yhä terveitä. Toki joukossa on suuria tuulenkaatoja ja pystyyn kuolleita runkoja, mutta suurimmaksi osaksi kuuset vaikuttavat hämmästyttävästi yhä kasvuikäisiltä.

Jyrkästi järveen laskevassa rinteessä on lähde ja tihkupintoja. Vaarankylkeä laskettelevat vedet ovat kerryttäneet alarinteeseen ravinteita. Eteläistä, rehevää tunnelmaa lisää aurinkoa kohti kallistuvan rinteen edullinen pienilmasto.

Pohjolanvaarassa pohjoinen kuukkeli ja eteläinen sirittäjä elävät rinta rinnan. En olisi hämmästynyt, vaikka sieltä joskus löydettäisiin Kainuun-Koillismaan vanhojen rinnekuusikoiden erikoisuuskin, sinipyrstö.

Pohjolanvaaran metsässä pistää väkisinkin miettimään, miltä kuusikko näyttää sadan tai kahdensadan vuoden päästä. Vieläkö Koillismaan kuuset silloin 300- tai 400-vuotiaina yhä kasvavat?

Metsän suojelun myötä on erinomaiset mahdollisuudet, että tulevat sukupolvet senkin vielä näkevät. Pohjolanvaaran aurinkorinteen hämyssä on aikaa pysähtyä ja ihmetellä.

Majavapurot

10,2 hehtaaria liito-oravan
ja euroopanmajavan kotimetsää
Pori, Satakunta

SÄÄTIÖN 76. SUOJELUALUE

EUROOPANMAJAVALLE turvapaikka Satakunnassa

Euroopanmajavan ja liito-oravan rauha on nyt turvattu Porin Ahlaisissa.

TEKSTI: **ANNELI JUSSILA**, KUVA: **WIKIMEDIA COMMONS / JACEK ZIĘBA**

Majavapuroiksi nimetty alue Ahlaisissa oli myynnissä tarjouskilpailussa verkkosivustolla. Tämä noin kymmenen hehtaarin alue on saanut kasvaa omassa rauhassaan viimeiset 40 vuotta, osa siitä paljon pitempäänkin.

Tarjouskilpailut ovat usein vaativia tapoja hankkia suojelualue. Kokemus on kuitenkin jo opettanut tarjoamaan sekä rohkeasti että varovaisesti samaan aikaan. Säätiön tarjous nousikin täpärästi korkeimmaksi, mistä myyjä kertoi ilahtuneensa.

Majavapuroihin kuuluu monikerroksista sekametsää suurine ylispuineen ja hieman tiheämpää vanhaa metsää, jota luonnehtivat suuret haavat; näiden välissä on umpeutuvia, viehättäviä metsäniittyjä ja nuoremman lehtimetsän alue. Alueen halki virtaa useita puroja ja maastoutuvia ojia.

Alue on eläinlajistoltaankin mielenkiintoinen. Liito-oravan jätöksiä löytyi tarkastuskäynnillä

kolmesta eri paikasta – metsässä on mahdollisesti kolme erillistä liiturireviiriä.

Alueella on myös majavapato ja pesäkeko. Majavapurot on harvinaisen euroopanmajavan elinpiiriä: alueen eteläpuolella euroopanmajava on nostattanut veden metsään, minkä seurauksena on syntynyt runsaasti tärkeää lahoppuuta.

Euroopanmaja metsästettiin sukupuuttoon 1800-luvulla, mutta kanta palautettiin siirtoistutuksena Norjasta 1930-luvulla. Usealle paikakunnalle istutettiin 19 majavaa, mutta vain Noormarkussa kanta alkoi kasvaa. Suomen euroopanmajakanta on Luonnonvarakeskuksen mukaan tällä hetkellä noin 3300-4500 yksilöä. Euroopanmajavan päälevinneisyysalue on Satakunta ja Pohjanmaan eteläosat. Euroopanmajavia metsästetään erikoisluvalla muutamia satoja vuosittain, mutta ei säätiön suojelualueilla.

Kukkialehto

21,9 ha lehtomaista ikimetsää
Pälkäneen Luopioinen, Pirkanmaa

SÄÄTIÖN 78. SUOJELUALUE

Kukkialehto jatkaa elämäänsä ihmistä suurempien lakien alaisuudessa.

LEMPEÄN LEHDON SIIMES

TEKSTI: **ANNELI JUSSILA**, KUVAT: **ANNELI JUSSILA JA ARI-PEKKA AUVINEN**

*Luopioisten Kukkialehdon
päätyminen suojeluun
oli hiuskarvan varassa.*

Oli vuoden 2018 alku. Luopioisissa Kukkiajärven länsirannalla uinui Lapinlahden tilan noin 20 hehtaarin vanha metsä lumen alla. Sen kohtalon hetket olivat lähellä, sillä alue oli myynnissä välittäjällä. Aivan lähiviikkoina ratkeaisi mitä metsälle tapahtuisi, kohtaisiko sitä moton vierailu ja metsänhoidollinen loppuratkaisu. Koko alue oli ns. päätehakkuikäinen: tämänikäinen tiuha puusto suositellaan hakattavaksi kokonaan reunasta aloittaen. Tilanne oli siis hiuskarvan varassa.

Onneksi toinen omistajista, Lapinlahden tilan tytär, ehti ottaa säätiöön yhteyttä kertoen huolensa entisen kotimetsänsä kohtalosta. Hän kertoi

myytävään alueeseen suoraan rajoittuvista suojelualueista, joiden kasvillisuus on rehevää mm. lehmuskasveineen ja kämmekkäkasveineen. Joulun ajan lomat olivat vaikuttaneet niin, että Pirkanmaan ELY-keskus ei ehtinyt mukaan tilanteeseen, vaikka siellä tunnettiin alueen merkitys viereisen Takkulan lehmuslehdon ansiosta ja kauppaa kohtaan olisi ollut kiinnostusta.

Vanhan metsän rikkautta

Talvisella retkeilyllä lumisessa metsässä säätiön edustajat totesivat metsän rikkautta: vanhan, moni-ilmeisen havuvaltaisen puuston, lahopuun määrän ja erikoisen kalliomuodostelman alueen keskellä.

Havaittiin runsaasti erilaisten eläinten jälkiä ja paikoin niiden muodostamia polkuja. Lumipeitteestä huolimatta talventörröttäjistä luettiin pohjakasvillisuuden poikkeuksellisen rehevyyden merkkejä. Alueen kainaloon jäävä lehmuslehto

hämmästytti pilvenkorkeilla järeärunkoisilla lehmuksillaan, ennennäkemättömillä, ja lehmuksia kasvoi myös myytävän alueen puolella. Lyhyen talvipäivän jo pimetessä kohdattiin vielä lehtopöllö, joka oksaltaan katseli kulkijoita.

Poikkeuksellinen ratkaisu

Kuinka tällaisen alueen voisi antaa kaatua viimeistä puuta myöten, jos mahdollisuus pelastaa se oli käden ulottuvilla?

Viime hetkellä Luonnonperintösäätiö teki tarjouksen alueesta ja poikkeuksellisesti otti kauppaa varten pankkilainan, sillä rahat olivat vähissä Suomen juhluvuoden 2017 runsaiden ostojen jälkeen. Säätiön tarjous ei ollut korkein, mutta se hyväksyttiin.

Kukkialehdoksi nimetylle metsälle kaikkein asujineen on koittanut rauhaisa, turvattu aikakausi, joka sallii sen omat verkkaiset muutokset ja kiertokulut ihmistä suurempien lakien alaisuudessa.

Linnunlaulu

Alkuperäinen osa 7,5 ha
Hannan muistometsä 6,5 ha
Konnevesi, Keski-Suomi
SÄÄTIÖN 43. SUOJELUALUE

Hannan muistometsää Linnunlaulussa Lahnanen-järven rannalla.

Hannan muistometsä syntyi Linnunlaulun kupeeseen

TEKSTI JA KUVAT: **ANNELI JUSSILA**

*Linnunlaulun suojelualue
Konnevedellä täydentyi alkukesällä
erityislaatuksella metsällä. Lahnasen
rannalla humisevat nyt hongat ja kuuset
Hanna Pahlstenin muistolle.*

Luonnonperintösäätiöön otti yhteyttä talvella **Mari Isoaho**, joka tarjosi Linnunlaulun suojelualueemme vierestä lisämaata ostettavaksi. Huh-tikuinen retkeily osoitti alueen enemmän kuin sopivaksi täydentämään Linnunlaulua, varsinkin Lahnasen järveen laskeutuvan komeita honkia kasvavan rinteen ansiosta.

Linnunlaulun suojelualue ulottuu jo kolmen eri järven/lammen rantaan; muita vesiä ovat salajoki ja kaunis puronvarsi. Retkellä nähtiin merkkejä alueella viihtyvistä kanalinnuista ja tikoista. Kaupoista päästiin pian näkemykseen ja mukaan suojelurajaukseen otettiin vajaa puoli kilometriä metriä Lahnasen rantaa.

Kevättalvella kuolleen, keskisuomalaisen nuoren äidin Hanna Pahlstenin muistokeräys ajoittui samoihin aikoihin kuin kauppaneuvottelut Konnevedellä sijaitsevasta Isoahon

metsästä. Hannan ystävien ja omaisten kanssa sovittiin, että keräystuotto käytettiin Linnunlaulun viereisen metsäkappaleen oston.

Syksyllä alueelle viitoitettiin Hannan muistopolku, joka päättyy näköalapaikkaan. Siihen on sijoitettu penkki ja sileään kivenkylkeen kiinnitetään laatta, joka kertoo metsän olevan Hannan muistolle rauhoitettu.

Koska keräysrahaa on jäänyt yli, pyrimme laajentamaan Linnunlaulua edelleen Hannan metsänä, tai hankkimaan vielä erillisen pienen metsäkappaleen muistolehdoiksi.

Viimeinen lahja Hannalle

TEKSTI: SANNA LIPPONEN

Kun rakkaan ystävämme Hannan leukemiahoidot lopetettiin kolmen vuoden sairastamisen jälkeen, juuri ennen joulua 2017, emme tienneet ehtisikö hän täyttää 32 vuotta. Kun tuo tammikuinen merkkipäivä lähestyi, halusimme ystäväporukallamme antaa vielä viimeisen lahjan Hannalle.

Koska luonnonsuojelu oli hänelle hyvin tärkeää, suunnittelimme ensin suojelevamme ikimetsää jollakin summalla. Pian ajatus kasvoi: Voisimmeko hankkia Hannalle oman suojelualueen? Olisiko se mahdollista? Päätimme yrittää, mikäli se sopisi Hannalle.

Kun esitimme Hannalle ajatuksen hänen nimeään kantavasta luonnonsuojelualueesta, hän liikuttui ja antoi sille siunauksensa. Meille oli todella tärkeää, että saimme tehdä tätä yhdessä Hannan kanssa ja hänen ehdoillaan.

Kun aloitimme keräyksen yhdessä Luonnonperintösäätiön kanssa, se otettiin uskottoman hyvin vastaan. Siitä uutisoitiin paljon, ja lahjoituksia tuli jo alle kahdessa

Hanna Pahlsten (keskellä vauva sylissä) ystävineen.

viikossa 10 000 euroa! Oli koskettavaa, miten ihmiset elivät mukana, levittivät sanaa keräyksestä ja järjestivät tempauksia lahjoitussumman kartuttamiseksi.

Hanna nukkui pois maaliskuussa 32-vuotiaana tietäen, että muistometsästä tulee totta.

Kun keräys päättyi toukokuun lopussa, summa oli huikea: 53 129,10 euroa! Hannan muistometsä syntyi Konnevedelle Luonnonperintösäätiön Linnunlaulun suojelualueen yhteyteen. Metsä on hyvin kaunis, ja meille erityisen merkityksellistä on se, että Hanna ehti itsekkin nähdä alueen.

Toivotamme kaikki tervetulleiksi Hannan muistometsään nauttimaan luonnosta, hakemaan voimaa ja vaikka muistelevaan omia edesmenneitä läheisiä.

Riihilahti

n. 36 ha vanhaa metsää,
hehtaari perinneyhtä,
vanhat rakennukset pihapiireineen
ja kivikautinen asuinpaikka
Lappeenranta, Etelä-Karjala
SÄÄTIÖN 80. SUOJELUALUE

Riihilahden lyhyt historia kivikaudesta nykyhetkeen

*Riihilahden tilan
suojelu ja siirtyminen
Luonnonperintösäätiölle
oli omistajien ja säätiön
vuosia kestäneen
yhteistyön tulos. Saimaan
rantatilan ja sen metsien
historia on pitkä ja
monipuolinen.*

TEKSTI: **ANNELI JUSSILA**, KUVAT: **ANNELI JUSSILA JA AHOSTEN KOTIALBUMI**

Metsässä kasvavat lähes samat puulajit kuin kivikaudella.

Kivikausi

Siirrytään ajassa noin 6500 vuotta taaksepäin muinais-Saimaan rannalle. On kesäinen aamu lahdenpoukamassa. Pieni heimoyhteisö valmistuu päivän askareihin. Leiri sijaitsee etelään viettävän rantatörmän päällä. Edessä kaakon puolella päilyy matala lämmin lahti ja lännessä nousee niemi, joka suojaa tuulilta. Muuallakin lähimaisemissa on harvakseltaan vastaavanlaisia pikkukylä, joista osa on tilapäisleirejä, talveksi muutetaan muualle.

Jättiläisjärvelle on annettu nimeksi Saimas – vain nämä kivikauden ihmiset tietävät, mitä nimi tarkoittaa. Ehkä se on yksi Veden Emon nimistä.

Eletään ”kivikauden suurta kesää”, lämmintä ajanjaksoa, jolloin jalot lehtipuut kasvavat napapiirille saakka. Elämä leirissä on rauhaista. Töitä elämisen eteen ei tarvitse tehdä kuin muutama tunti päivässä eikä sanaa ”sota” tunneta. Asutaan suoraiteenmuotoisissa pikku hirsitaloissa, joissa ei ole savupiippua; myös kotarakennelmia on käytössä eri tarkoituksiin. Kalastusvälineitä paikataan ja kunnostetaan, rannassa on yhdestä puusta veistettyjä ruuhia. Suuret pyöreäpohjaiset, kampakuvioin koristellut saviastiat on asetettu rantahiekkaan pystyyn; asbestilla vahvistetussa ruukussa kiehuu ahvenia, villisipulia ja vesipähkinöitä.

Näin suloisella säällä ei huolestuta vaikka yksi vanhoista ruukuista särkyy sirpaleiksi lasten leikkiessä. Sen kappaleita otetaan talteen seuraavaa ruukuntekoa varten, mutta osa hautautuu hiekkaan ja lapset lähetetään marjametsälle.

Metsässä kasvaa mäntyjä, lehmuksia, vaahteroita, tammia ja pähkinäpensasta. Metsä on valoisa ja lehtevä, sillä varjostava kuusi ei ole vielä saapunut näille main. On lentävien tähtien kuu eikä siis vielä tammenterhojen keräämisen aika, mutta niistä näyttää tulevan runsas sato. Nuotiolta leirin suunnasta leviää herkullinen hiillostetun hauen tuoksu, se tuntuu metsän siimekseen asti.

Pian lapset kirmaavat takaisin tuokkoset täynnä marjoja ja kantarelleja. Niitä viedään uhrilahjaksi myös suurelle ja mahtavalle Veden Emolle, järven valtiattarelle, jonka suopeudesta koko elämä on kiinni. ►

Pilvi, saari ja ruovikko
Riihilahden länsirannalla.

Riihilahti vuosituhansien saatossa

Tuhannen vuoden kuluttua vesi Saimaassa on laskenut Vuoksen puhkeamisen ansiosta (3 800 eaa) niin, että jo onohdettu leiripaikka ei enää sijaitse veden äärellä. Riihilahti on vetäytynyt noin 50 metrin päähän leirin ja Saimaan muinaisrannan törmästä. Vuosisadat vierivät eteenpäin, kuusi saapuu idästä Saimaan rantamille ja saa jalansijan vähitellen myös Niemisenkärjen metsässä. Sinne ei kuitenkaan pääse muodostumaan puhtaita kuusikoita, vaan kuusta kasvaa siellä täällä, eniten notkojen ja laaksojen rehevillä mailla.

Keskiaikana Niemisenkärjen rannoilla poikkeaa kalastajia, nuotioilla istutaan, saatetaan yöpyäkin väliaikaisessa asentopaikassa kuten laavulla ja jokunen eränkävijä asuu savupirtissä vuodet ympäri. Viljelijät eivät tänne asetu: kaski- ja pelto-omaat on kallioisessa Niemisessä vähän.

Kuluu vielä joitakin satoja vuosia ennen kuin Riihilahden alue saa ensimmäisen nimeltä tiedetyn vakituisen asukkaansa – paikalle rakentaa yksinäisyyttä rakastava mies, Heikkinen, pienen mökin. Alue kuuluu tällöin Mikonsaareen, Tyysterin suvulle ja Heikkinen lienee heidän torpparinsa.

Pääataloon on rakennettu uudet portaat. Vas. Kerttu, Viljo ja Pauli Ahonen sekä tuntematon lapsi. 1970-luku.

Pekkasten torppa eli Eetlan torppa, jo Ahosille siirtyneenä, piharakennuksineen ja kukkaistutuksineen, 1970-luvun alku?

Kivioronlahtea, 1980-luku.

Kerttu ja Viljo Saimaan rannassa, 1960-luku.

Pietari (Petteri) Ahonen, 1920-luku.

Aholan lehmiä rannassa, tuntemattomat tytöt, 1950-luku.

Aholan vanhassa keittiössä, vas. Kerttu, oik. Maria-äiti, 1950-luku.

Ahosia päärakennuksen seinustalla, vas. Viljo, oik. Kerttu, keskellä oikealla Maria-äiti, 1950-luku.

Vanha emäntä Maria Ahonen päärakennuksen portailla ympärillään lapsensa ja ystäviä, 1950-luku.

Matalimpia maita rannasta rantaan Niemisen-kärjen poikki aletaan kasketa ja raivata pelloiksi, jotka käsittävät noin puolentoista hehtaarin alan; valtaosa Tyysterin omistamasta alueesta kasvaa edelleen metsää. Viilenevä ilmasto, eritoten ns. pikku jääkausien aika, on karsinut lehtipuiden osuutta metsästä.

Ahoret Riihilahdessa

Vuoden 1905 kesällä Riihilahden laaksossa kaajahtelevat piilukirveen iskut. Tänne rakennetaan oikeaa taloa, savupiippuineen kaikkineen. Paikalle on saapunut 21-vuotias Pietari Ahonen,

jonka suku on kotoisin Nilsin kuulusta Aholansaaaresta. Hän on syntynyt Pietarissa, mutta kasvanut Mikonsaareissa kasvattipoikana. Myöhemmin hän on käynyt Amerikassa ja harrastaa musiikkia, soittaa mm. kannelta ja hänellä on gramofonikin.

Tiedetään, että Pietari rakentaa taloa, josta on tuleva Aholan päärakennus Mikonsaaren Tyysterin suvun maalle, yhdessä talon nuoren isännän kanssa. Alussa syntyy vain tupakeittiö ja kammari. Myöhemmin, vuonna 1916 lokakuussa Pietari menee vihille Tyysterin tyttären Maria Josefiinan kanssa. Maria on tällöin 23-vuotias. ►

Eetlan torpan seinustaa, 1970-luku.
Suopayrtit menestyvät edelleen.

Viimeisiä kuvia emäntä Maria Ahosesta, oikealla. Kerttu-tytär vasemmalla. Kesäisenä päivänä ihailaan juhannusruusupensasta täydessä kukassa. Sama pensas kasvaa edelleen pääarakennuksen edessä. 1960-luvun loppu.

Pariskunta asuu ensin Pietarissa, mistä he pakenevat vallankumouksen alta viime hetkellä vuonna 1917. He saavat Tyysteristä vaimon myötäjäisinä noin 35 hehtaarin Riihilahden tilan johon kuuluu useita kilometrejä Saimaan rantaa. Talohan siellä on jo valmiina.

Kun Ahoset muuttavat Riihilahteen, taloon rakennetaan tupakeittiön ja kamarin jatkoksi suuri tupa, pieni toimiva keittiö ja makuukamari samoin kuin kaunis lasikuisti. Taloon tulee kolme ulko-ovea. Piharakennuksia nousee talon lähelle, aittoja, liiteri ja navetta. Niistä tulee räystäspääskyjen ja lepakoiden suosimia pesäpaikkoja. Peltoja viljellään ja niityiltä tehdään heinää. Käärmeet viihtyvät kuivilla kedoilla ja asettuvat talvehtimaan pääarakennuksen alle.

Muutaman sadan metrin päähän läntisen rannan Kivioronlahtea on rakennettu vielä toinen, pienempi päärakennus, ns. torppa, savusauna, aitta ja navetta, jossa asustaa Pekkasten perhe

(myöhemmin nimenä on Eetlan torppa Pekkasen tyttären mukaan; Eetla oli torpan viimeinen vakituinen asukas.). Metsästä myydään puuta, joka uitetaan Saimaan yli sahalle. Lapsia syntyy Ahosille kaikkiaan viisi.

Toinen maailmansota koskettaa Riihilahteaikin. Niemisenkärkeen aletaan kaivaa juoksuhautoja, ja samalla hiekkarinteestä löytyy kampakeeraamisen ruukun paloja – juuri sen saman, jonka lapset kerran rikkoivat leikkiessään kivikauden suuressa kesässä.

Talon lapsista Pauli, Kerttu ja Viljo jäävät elämään tilalle. Kun heidän vanhempansa kuolevat (Pietari vuonna 1947 ja Maria vuonna 1969), he jatkavat ulkoisesti vaatimatonta elämäänsä tilalla. Vasta vuonna 2007 Aholaan Riihilahden tilalle vedetään sähkö, aiemmin sähköä on saatu aggregaatin avulla.

Metsä on sisarusten aarre, sitä he vaalivat ja antavat sen kasvaa suurimmaksi osaksi hakkaa-

matta. Muualla ympäristössä on alkanut avohakuiden aika, mutta Riihilahden metsä kukoistaa. Se tarjoaa elinpiirejä monenlaisille Ahosten rakastamille eläimille ja linnuille: täällä viihtyvät liito-orava ja metso, keväisin lehtokurpat lentävät soidinlentoaan, tiaiset pesivät kolopuissa, mäyriläkin on metsässä turvapaikkansa. Rantapoukamissa puuhailevat saukko ja majava.

Paikoitellen lehmus kasvaa suureksi puuksi. Lehmuksen suku on saanut täällä jalansijan kivi-kaudesta saakka, vaikka sen elinpiiri onkin kutistunut pieneksi. Myös alueen komeat männyt ovat kivistä kivikautisten mäntyjen jälkeläisiä suoraan alenevassa polvessa.

Riihilahti Luonnonperintösäätiölle

Viimeinen Ahosten sisaruksista, Viljo, kuolee lähes 100-vuotiaana keuhkotautilla 2018. Testamentin kautta Riihilahti ja Ahola siirtyvät Luonnonperintösäätiölle. Metsä on tällöin jo suurelta osin suojeltu, sää-

tiön tehtyä asiassa

yhteistyötä Ahosten kanssa jo heidän eläessään. Riihilahden suojelualue täydentyy ja yhdessä etelänpuoleisen valtion suojelualueen kanssa muodostuu noin 60 hehtaarin suojeltu, ainutlaatuisen upea kokonaisuus.

Niemisenjärjen Riihilahden alueen kauneudesta ja rauhasta on saatu nauttia jo tuhansia vuosia. Se on toiminut turvapaikkana, kauneuden ja rauhan satamana. Nyt alue on saanut lain turvan pysyvänä suojelualueena ja perinnemaisemana.

Rakennukset pyritään mm. talkootyönä ja avustusten kautta pitämään museaalisessa kunnossa ”kertomaan tuleville sukupolville meidän aikakaudestamme”, kuten sisarukset toiveensa kirjasivat.

Kirjoittaja on saanut suullisia tietoja Seija Haapasalolta, Ritva Vainikalta sekä Kerttu ja Viljo Ahoselta.

Hukanvuori

21 ha erilaisia metsätyyppejä
Mikkelin Ristiina

SÄÄTIÖN 81. SUOJELUALUE

HUKANVUOREN AARRE

*Merkittävä suojelualue Ristiinassa sulkee
sisälleen metsätyyppien ja elinpiirien rikkauden.*

TEKSTI JA KUVA: ANNELI JUSSILA

Hukanvuoren mäntymetsä laskeutuu Ahvenlammen rantaan Ristiinassa.

Etelä-Savosta oli etsitty uutta suojelualuetta jo vuosikaudet. Edellisen, Kyöpelinvuoren, rauhoittamisesta on jo pitkälti toistakymmentä vuotta. Maakunta kiinnostaa monestakin syystä, myös siksi että suurten luonnonystävien, **Leena ja Ilkka Stenin** tyttäret toivoivat vanhempiensa muis-tokeräysten kohdentuvan Etelä-Savoon.

Kävin syksyllä 2017 **Marja-Liisa Särkän** kutsumana katsomassa ensimmäistä kertaa Mikkelin Ristiinassa Kökön ja Vuorelan tilojen monipolvisia metsiä. Oli jo myöhäinen syksy, viimeiset lehdet satoivat alas puista ja pilvet roikkuvat alhaalla. Metsät vaikuttivat kiinnostavilta, mutta varsinkin tukkipuustoisien alueen kova hinta tuntui tavoittamattomalta.

Uusi käynti toteutui heinäkuussa 2018, aurinkoisella ja helteisellä säällä. Metsään pääsi tutustumaan monipuolisemmin, lammenranta ja tiheiköt tuli koluttua. Luontoarvot näyttivät entistä vakuuttavammilta ja metsätien varret kukkivat. Myös kauppaneuvottelussa oli tapahtunut muutoksia: Marja-Liisa tarjosi nyt vain pienempää tilaa, Vuorenlisää, ostettavaksemme. Hän kertoi Kökön tunnelmallisessa pirtissä, sisarensa Siskon mansikkatarjoilun ääressä, että antaisi suuremman tilan lahjaksi Vuorenlisän kaupan kylkiäisenä.

Tämä oli yllättävä ja kaunis ehdotus, josta säätiö ei voinut kieltäytyä. Yhteensä syntyisi noin 21 hehtaaria uutta luonnonsuojelualuetta, ja mahdollisuudet suojellun alueen laajenemiseen tulevaisuudessa saman suvun mailla ovat hyvät.

– Ratkaisuni taustalla on tarve pitää nämä alueet suojelussa ja ylläpitää sukuni maiden rauhantilaa. Näennäisesti tämä on lapsiltani ja lapsenlapsiltani pois, mutta todellisuudessa jätin sen heille, sanoo Marja-Liisa Särkkä. – Onneksi minulla oli mahdollisuus tehdä tämä lahjoitus, kaililla ei vastaavaa ole.

Kahdesta vierekkäisestä tilasta syntyi luonteva kokonaisuus, jolle annettiin suuremman alueen nimeä mukaillen Hukanvuori. Alue rajoittuu idässä kauniiseen Ahvenlampeen, johon kallio laskeutuu paikoin maalauksellisen jyrkkänä. Tämä osa Hukanvuoresta, joka on ollut Marja-Liisan lapsuudenkodin Kökön tilan metsämaata, on mäntyvaltaista kangasmaastoa, johon kätkeytyy myös joitakin kosteikkoja. Mänty kasvaa täällä komeana, kilpikaarnaisena.

Länsipuolella uusi suojelualue jatkuu Vuorenlisän maille rehevämpänä sekametsänä; se sulkee sisälleen entisiä niittyjä, mansikka-ahoja ja ikivanhan talonpaikan, jonka jälkiä voi löytää saniaisten keskeltä. Heti Vuorenlisän länsipuolella Vuorela, missä sijaitsee Särkän sisarusten äidin syntymäkotina. Vuorenlisä on hankittu aikoinaan lisämaaksi Vuorelaan.

– Kantatila Kökkö on todella vanha tila Ristiinassa. Meidän sukumme, joka on myös vanhaa perua täällä, on tullut Kökköön kun isoisämme **Otto Ville Särkkä** osti tilan vuonna 1928, kertoo **Sisko Särkkä**. – Isämme **Antti Ville Särkkä** ja äitimme **Anna Liisa** os. Matilainen olivat avioituneet jo vuonna 1938 ja pystyttäneet oman tuvan äitini kodin pihamaille naapuriin Vuorelaan. Vuoden 1943 alusta he siirtyivät Kökköön maanviljelijöiksi ja Vuorela jäi myös sukuun. Metsistä on aikoinaan otettu puuta vain vähän hevospelillä.

Säätiö osti vajaan kuuden hehtaarin kappaleen Vuorelan entistä laidunmetsää, joka kuuluu Parkatniemen kylään ja sai lahjaksi noin 15 hehtaarin kappaleen Kökön metsää Laasolan kylästä. Tilat sijaitsevat rajanaapureina.

Särkän sisarusten isän ja äidin perintönä tulleet maat yhdistyvät suojelun myötä ratkaisussa, joka kunnioittaa alueen luontoa ja luonnonläheisesti eläneiden sukujen historiaa.

LAMPAKANNEVA säästyi turpeenotolta

TEKSTI: **KATI LEPPÄLAHTI**, KUVA: **ARI-PEKKA AUVINEN**

Evijärvellä sijaitsevan Lampakannevan uhanalaiset suotyypit pelastuivat, kun alue ostettiin turvaan Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piirin ja Luonnonperintösäätiön yhteisellä suokampanjalla saaduilla varoilla.

83 hehtaarin Lampakanneva oli Vapo Oy:n omistuksessa. Yhtiö oli hankkinut alueen turvetuotantoa varten. Ympäristölupaa turpeenottoon ei kuitenkaan myönnetty alueen merkittävien luontoarvojen takia ja Vapo päätti myydä kohteen. Kauppa käsittää lähes koko suon itäpuolisen, pääosin koskemattoman alueen.

– Yhteistyö Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin kanssa on ollut todella hyvää niin varainkeräyksessä kuin suojelualueiden löytämisessäkin. Pohjanmaan suokeräys on ollut menestys, iloitsee Luonnonperintösäätiön toiminnanjohtaja Anneli Jussila.

Lampakanneva on luonnoltaan erittäin monipuolinen. Alueella on useita uhanalaistuneita suotyyppisiä kuten oligotrofista lyhytkorsinevaa, kalvakkanevaa, suursaranevaa, sararämeitä, kor-

pirämeitä, lyhytkorsirämeitä sekä sarakorpi- ja sararämemuuttumia.

Suo on monipuolinen myös linnustoltaan. Lampakannevilla pesivät muun muassa laulujoutsen ja kalasääski sekä monet soiden kahlaajalinnut kuten kapustarinta, liro, kuovi ja pikkukuovi. Uhanalaisista kasveista alueella esiintyy muun muassa kurjenraikasammal.

– Vuosien ajan tämän suon vaiheita on seurattu tarkasti ja pienessä piirissä puhuttu suojelusta moneneen kertaan. Lopulta kaupat sitten syntyivät yllättävän nopeasti verkkohuutokaupan kautta, kertoo alue-sihteerin Teemu Tuovinen SLL:n Pohjanmaan piiristä.

Lampakanneva on Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin ja Luonnonperintösäätiön Suokampanjan viides suojelusuo. Keräyksen avulla on suojeltu nyt hie-
man yli kaksisataa hehtaaria ojitamattomia soita.

Rauhan viita keskisen Suomen sydänmailla

Viitanen

7 ha metsää ja viitaa
Keuruu, Keski-Suomi

SÄÄTIÖN 83. SUOJELUALUE

TEKSTI JA KUVA: **ANNELI JUSSILA**

Kesäiltana heinäkuun helteiden aikana saavuin Keuruun sydänmailla sijaitsevalle Viitasen pikkutilalle. Omistajapariskunta oli ottanut minuun yhteyttä ja kysellyt voisiko Viitanen sopia suojelualueeksi: siellä ei ollut hakattu 40-50 vuoteen, mutta alueella sijaitsi myös autiotalo pihapiireineen. Pikku talon olemassaolo oli saanut ELY-keskuksen luopumaan tilan ostosta, vaikka paikalla käynyt biologi oli muuten pitänyt aluetta suojelun arvoisena.

Moni seikka viittasi tilan suojelukypsyyteen. Viitaseen johtava tie, avohakkuun läpi kulkeva, ei ollut enää autolla ajettavassa kunnossa, ja niinpä sinne käveli ilokseen kesäillan jo hieman viilentäessä ilmoja. Heti astuessaan kiviaidan portista sisään sai kokea paikan hengen, erityisen rauhan ja lumouksen, joka syntyy ihmisen poissaolosta. Oli nähtävissä Viitasen menneisyys toimivana pikkutilana – tunnelmalliset kiviaidat, puita kasvavat pikkupellot, tiheikköihin katoavat piharakennukset ja kaunis torppa kertoivat sen hiljaisesti, ilman sanoja. Entisen pihapiirin tienoilla kasvoi hämmästyttävän kookkaita jaloja lehtipuita ja kirsikkaa. Jokin eläin pakeni ryminällä talon viereltä.

Merkit ihmisen läsnäolosta olivat kuitenkin kaipaamaan unholaan. Jalot lehtipuut – lehmukset, vaahterat, tammi – olivat villiintyneet ja näyttivät viihtyvän ihmeen hyvin täällä metsän suojassa, vaikka ollaan Jyväskylän korkeudella. Entinen pihapiiri kasvoi korkeaa heinää ja vain joitakin entisiä puutarhakasveja näytti sinnittelevän luonnonkukien lomassa.

Etelään päin johti kutsuva pikku polku, jota oli helppo seurata. Alkuun se kulki mitä kauneimman mustikkakankaan halki, mättäät notkuivat ukkospilvensinisiä mustikoita väärällään. Tälle kankaalle

Ruohottuva metsätie johtaa Viitasen tilalle. Koivut kasvavat entisellä pellolla.

olin vähällä juuttua pitkäksi aikaa; oli kuitenkin jatkettava, sillä Petäjävedelle piti ehtiä ennen yötä. Ympäröivä metsä ei ollut ikipuustoista, mutta rauhaan jätettynä nuorempikin metsä alkaa palautua luonnontilaan. Lahopuuta syntyy jo metsän harventaessa itse itseään, kuten täällä oli käynyt. Siinä ei tarvita ihmisen apua. (Luontohan pärjää erinomaisesti ilman ihmistä. Samaa ei voi sanoa toisinpäin.)

Maaston laskeutuessa mäntykangas muuttui kuusimetsäksi, tummaksi ja salaperäiseksi. Polku johti suoraan alas Viitasenlammesta laskevalle purolle, joka juoksee solisten tilan eteläpäähän halki. Pieni kaistale suotakin mahtuu tälle monipuoliselle pikkutilalle.

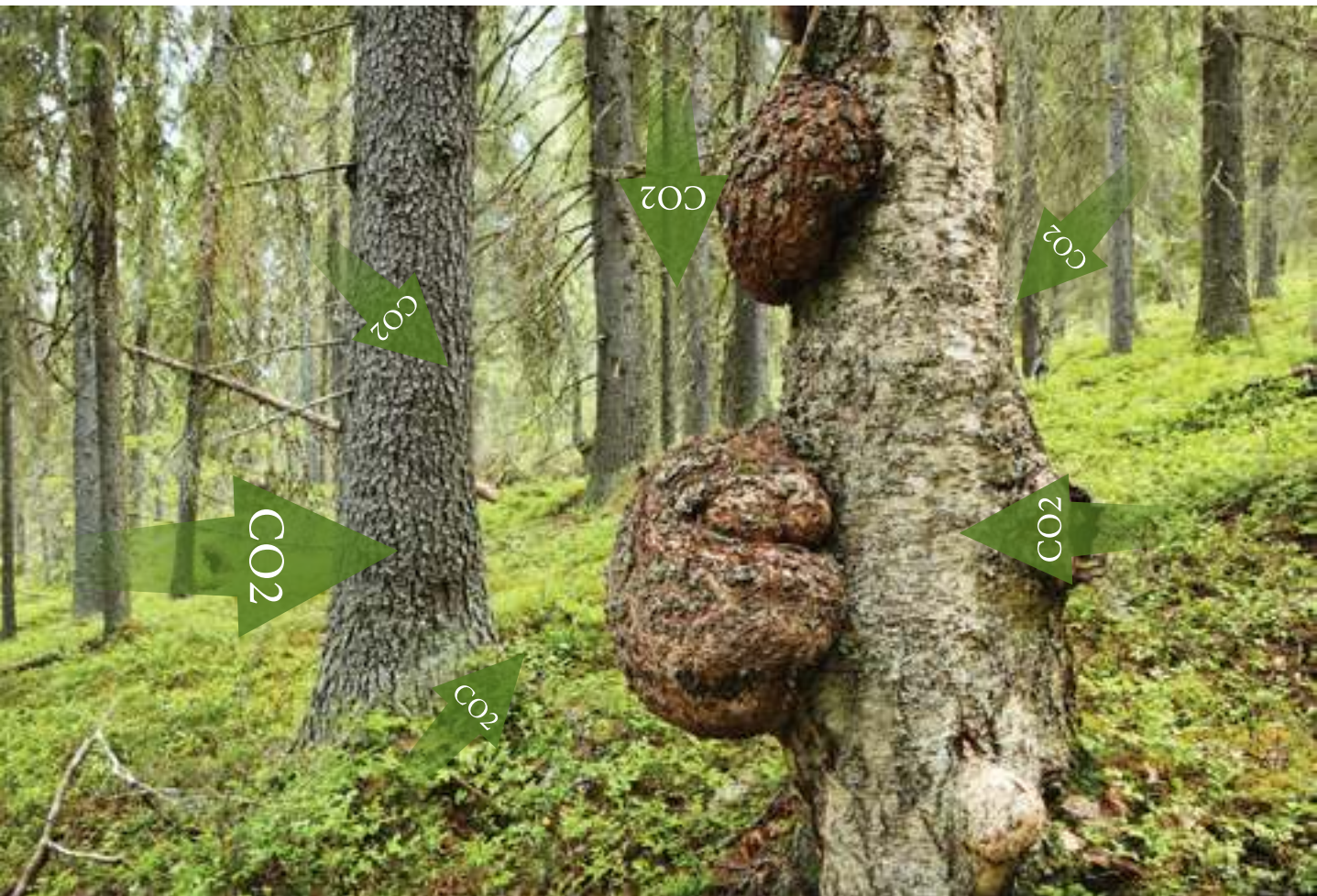
Viitasen tulevaisuutta ei tarvinnut kauan miettiä. Heti seuraavana päivänä soitin omistajille, ja pääsimme nopeasti yhteisymmärrykseen hinnasta ja kauppapäivästä. Seitsemän hehtaarin Viitanen on maastoltaan, muodoltaan ja sijainniltaan, tietömanä ja sähkölinjattomana täydellinen suojelualue, jonka puut nyt pääsevät jatkamaan kasvuaan hiilensitojina ja osina ehjää, kaunista metsäturkkia Keuruun sydänmailla.

METSÄ kompensaationa

Kuinka paljon hiiltä Luonnonperintösäätiön metsät sitovat vuodessa?

*Tässä artikkelissa tutkija Ari-Pekka Auvinen
pohtii kompensaatiota ikimetsänäkökulmasta.*

TEKSTI JA KUVA: **ARI-PEKKA AUVINEN**

Luonnonperintösäätiöltä kysytään usein miten suuri summa rahaa pitäisi lahjoittaa metsien suojeluun, jotta sillä saisi kompensoitua vaikkapa yhden ihmisen vuoden aikana aiheuttamat hiilidioksidipäästöt.

Kysymykseen ei ole helppo vastata tarkasti, mutta ratkaisuja todellisiin lukuihin perustuvan laskentamallin löytämiseksi kartoitetaan parhaillaan.

Mikä kompensatio?

Kompensatiolla tarkoitetaan useimmiten haitasta, menetyksestä, alivoimasta – tai ihan vaan huonosta tuurista – annettavaa hyvitystä. Periaatteen tasolla se kuulostaa hyvinkin mukavalta. Sosiaalisena eläimenä ihminen pyrkii pitämään myös kilpailussa hänille jäävät tai kehityksen keltasta muutoin putoamassa olevat lajitoverinsa menossa mukana.

Tarkemmin kun ajattelee, on yhteiskunta täynnä mekanismeja, joiden avulla ihmisten pelikenttää yritetään tasoittaa. Progressiivisesta verotuksesta ja KELA-korvauksista alkaen. Voisikin melkein väittää hyvinvointivaltion rakentuvan sen varaan, että pyrimme olemaan ainakin vähän reiluja ja korvaamaan heikommista lähtökohdista tai huonosta tuurista syntyvää epätasa-arvoa.

Mutta miten on luonnon laita? Pelaammeko reilusti vai keskitymmekö viekkaimman oikeudella hyötymme maksimointiin?

Suurimmat yhteislaitumet

Kuuluisassa vuonna 1968 ilmestyneessä artikkelissaan yhdysvaltalainen ekologi Garret Hardin pureutui yhteislaitumien ongelmaan. Hänen esimerkissään kylän naudat päästettiin kesäksi yhteiselle rantaniitylle. Kaikki oli hyvin niin kauan, kun eläimiä oli riittävän vähän suhteessa laitumen tuottoon eli siihen kuinka paljon biomassaa laitumella ehtii kesän aikana kasvaa.

Jokaisen yksittäisen kyläläisen omakohtainen lyhytaikainen intressi on kuitenkin viedä laitumelle mahdollisimman monta eläintä, sillä yh-

teisen laitumen käytöstä ei tarvitse maksaa. Huonostihan siinä lopulta käy, kun jokainen yrittää maksimoida oman etunsa. Eläimiä on niin paljon, että laitumen kantokyky romahtaa eikä yhdellekään lehmälle riitä enää kunnolla syötävää.

Ilmasto ja monimuotoinen luonto ovat maapallon kaikkien ihmisten yhteislaitumia. Niiden säilyminen ja toimiminen tietyissä totutuissa rajoissa mahdollistavat sen, että ihmiset voivat pysyä paikoillaan ja menestyä. Vakaa ilmasto ja toimivat eliöyhteisöt takaavat sen, että kun keväällä kylvät siemenperunat, niin voit odottaa syksyllä korjaavaasi moninkertaisen sadon.

Kenen vastuulla?

Kuka sitten pitää huolta siitä, että yhteislaitumet voivat hyvin? Perinteinen vastaus on ollut valtio. Suomessakin on vaikkapa valtion omistamia luonnonsuojelualueita, ja valtio verottaa paljon hiilidioksidia tupruttavia autoja enemmän kuin vähemmän tupruttavia.

SUOMALAISEN HIILIJALANJÄLKI
VAIhtelee elintapojen mukaan,
mutta keskimäärin se on arviolta
10 000 kg/CO₂E/v.

Näyttää kuitenkin siltä, että valtiovallan toimet eivät yksin riitä. Osin valtion ohjaus ei yllä kaikialle; osin ei uskalleta ottaa riskiä, että talouden kehitys vaarantuisi lyhyellä tähtäimellä.

Paljon on myös tempoilua ja arvaamattomuutta. Yksi pistää huolellisesti valmistellun soidensuojeluohjelman ensimmäisenä ministerin työnään jäihin, toinen kiiruhtaa irrottamaan maailman suurimman talouden Pariisin ilmastosopimuksesta. Ei kovin reilua eikä järkevääkään, jos asioita katsoo yhteislaitumien näkökulmasta.

Tänä päivänä vaikuttaa yhä enemmän siltä, ettei ilmaston ja luonnon toiminnan turvaamista

voi jättää yksin poliitikkojen varaan. Yksittäisen ihmisen arkisten valintojen ohella kysymykseen tulevat etenkin yritykset ja yhteisöt, joista suurimpien vaikutukset voivat olla suuremmat kuin pienen valtion.

Hitaasti kehitys näyttäisikin menevän siihen suuntaan. Hampurilaisravintolassa voi lukea, että joidenkin tuotteiden hiilijalanjälki on hyvitetty, ja hiljattain tehtyjen selvitysten mukaan vajaa kymmenys suomalaisista lentomatkustajista maksaa päästökompensointia.

Ekologinen kompensointi on vielä hiilikompensointia monimutkaisempaa. Siinä luonnolle yhdessä paikassa esimerkiksi rakentamisella aiheutettu haitta pitäisi korvata elinympäristöjen parantamisella tai jopa uudelleen luomisella toisaalla. Kuitenkin myös tästä on viime vuosina saatu ensimmäisiä yritysveltoisia esimerkkejä.

Uskottavuus

Kaikesta tästä on tietysti oltava hyvillään. Suomessa vaatimusta kompensointiosta ei ole toistaiseksi kirjoitettu lakiin, vaan toimet ovat lähes yksinomaan vapaaehtoisia.

Loppujen lopuksi yritysten ja muiden yhteisöjen halu kompensoida voi hyvinkin olla merkki perustavanlaatuisesta muutoksesta. On aivan mahdollista, että talouselämän rooli muuttuu vähitellen vastuuta pakoilevista yhteislaatumien hyväksikäyttäjistä niiden tarkkasilmäisiksi vartijoiksi.

Tässä vaiheessa kehitystä kompensointioissa on kuitenkin vielä paljon uskottavuusongelmia. Käytännössä hiilikompensointi voi tarkoittaa vaikkapa tuulivoimaloiden rakentamista Kiinaan tai puiden istuttamista Etiopiaan.

Tuulivoimala ei sido hiiltä vaan ainoastaan tuottaa sähköä tavalla, josta syntyy monia mui-

ta tuotantotapoja vähemmän hiilidioksidia. Ja miksi Kiinaan? Maa on pian maailman suurin talousmahti, joka pystyy kyllä rakentamaan voimaloita ilman suomalaisen kuluttajan tukeakin.

Puiden istutus Etiopiaan kuulostaa himpun verran paremmalta. Ainakin puu sitoo hiiltä. Mutta mitä tapahtuu puun hiilelle, kun puu on kasvanut isoksi? Mikä olisi ollut istutusmetsän vaihtoehtoinen maankäyttö? Menevätkö rahat korruptoituneessa maassa varmasti oikeaan tarkoitukseen? Avoimia kysymyksiä riittää.

Luonnonperintösäätiö

Luonnonperintösäätiö on suomalainen aatteellisesti ja uskonnollisesti riippumaton säätiö, jonka toiminta on yksinkertaista: säätiö ottaa vastaan lahjoituksia, käyttää ne mahdollisimman täysimääräisesti arvokkaiden luontoalueiden hankintaan ja suojelee ostamansa alueet.

Säätiön alueet saavat luonnonsuojelulain mukaisen turvan, mikä tarkoittaa sitä, että ne ovat turvassa ainakin niin kauan kuin Suomen valtio nykyisenkaltaisine lakeineen on olemassa. Luonnonperintösäätiön suojelualueet sitovat ja varastoivat hiiltä sekä toimivat eläinten ja kasvien turvapaikkoina sukupolvelta toiselle.

Luonnonperintösäätiö on monella tapaa hyvä organisaatio tarjoamaan luotettavan tavan kompensoida sekä hiilidioksidipäästöjä että muuta luonnonympäristöille koituvaa haittaa: alueet ovat todellisia ja pysyviä, säätiö toimii vakaan lainsäädännön ja alhaisen korruption maassa; hiilensidonta ja elinympäristöjen suojelu lyövät säätiön alueilla onnellisesti kättä.

Ennen kuin Luonnonperintösäätiö voi tarjota kompensointia ostettavana tuotteena – hiiligrammoina ja liito-oravahehtaareina – on kuitenkin ratkaistava monta visaista ongelmaa. Niistä suurin on laskenta.

VAATIMUSTA
KOMPENSAATIOSTA
EI OLE TOISTAISEKSI
KIRJOITETTU LAKIIN,
VAAN TOIMET OVAT
LÄHES YKSINOMAAN
VAPAAEHTOISIA.

Kuinka paljon ja mihin verrataan?

Suomalainen kangasmetsä sitoo vuodessa tyyppillisesti 1 000–10 000 kiloa hiiltä hehtaaria kohti. Määrä vaihtelee rajusti muun muassa metsän maantieteellisen sijainnin, puulajin, kasvupaikkatyyppin ja nykyisen puuston määrän suhteen. Miten siis saadaan laskettua käyttökelpoiset luvut?

Toinen ratkaistava ongelma on, mihin metsän kasvavaa hiilivarastoa verrataan. Ei ole ehkä oikein verrata siihen, että alue ei sitoisi yhtään hiiltä. Asfalttikentän sijaan reilumpi vertauskohdaksi voisi olla normaali suomalainen talousmetsä, joka sekin sitoo ja varastoi hiiltä, mutta selvästi suojelumetsää vähemmän.

Luonnonperintösäätiössä on herättänyt ihmetystä muun muassa Sitran 100 fiksua arjen tekoa -kampanjaan ilmestynyt väite, jonka mukaan lahjoittamalla sata euroa vuodessa Luonnonperintösäätiölle metsien suojeluun yksityinen ihminen voisi kompensoida hiilijalanjälkeään peräti 115 prosenttia vuodessa.

Väite jää leijumaan ilmaan. Jos ihminen lahjoittaisi sata euroa vuodessa koko 80-vuotisen elämänsä ajan eli yhteensä 8 000 euroa, niin sillä saisi hyvällä tuurilla tänä päivänä hehtaariin eteläsuomalaista tukkimetsää. Suomalaisen hiilijalanjälki vaihtelee paljon elintapojen mukaan, mutta keskimäärin sen on arvioitu asettuvan luokkaan 10 000 kg/co₂e/v.

Aivan optimitilanteessa hehtaari metsää voisi siis sitoa sen verran hiiltä vuodessa, minkä keskiverto-suomalainen samassa ajassa tuottaa. Kuitenkin kompensaation keskeisiin käsitteisiin kuuluu lisäisyys. Kuinka paljon enemmän metsä sitoo hiiltä, kun se suojellaan – verrattuna siis siihen, että metsä olisi jäänyt normaaliin talouskäyttöön? Tämä on visainen kysymys, jossa riittää vielä selvittävää. Se kuitenkin lienee selvää, että hehtaari ei keskivertosuomalaiselle riitä.

Luonnonperintösäätiö keskustelee vuoden 2018 lopussa yhteistyön aloittamisesta Jyväskylän ylopiston kanssa. Tavoitteena on laskea kaikkien säätiön omistamien kivennäismaakuvioiden hiilivarastot ja tulevaisuuden hiilensidontakyky. Ehkäpä ensi vuoden vuosilehdessä voimme jo esitellä suojelualueemme hehtaarien lisäksi myös hiilitonneina.

Ei syytä toimettomuuteen

Kompensaation liittyvän laskennan kehittäminen on välttämätöntä silloin, kun kompensatiosta aiotaan tehdä yrityksille tai tavallisille kansalaisille myytävä läpinäkyvä tuote. Kompensatioon sijoitetuille rahoille on saatava vastinetta, ja siksi hiilensidonta on kyettävä jollain tapaa todistamaan.

Vaikka aika ei ole ihan vielä kypsä tähän, niin syytä toimettomuuteen ei ole. Ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen ovat polttavimpia kysymyksiä maailmanlaajuisesti. Vaikka emme vielä pysty sanomaan, millä summalla yritys tai yksilö voi täsmälleen ottaen

kompensoida jalanjälkensä, niin se on kuitenkin selvää, että tarve jokaiselle suojelulle hehtaarille ja ilmakehästä sidotulle hiilidioksiditonille on suuri. Eikä syytä viivytteleyyn ole.

Täysin puhdasta omaatuntoa ei kompensoimalla voi ostaa, ei nyt eikä tuskin tulevaisuudessakaan. Se on kuitenkin selvää, että jotain

kannattaa tehdä ennemmin kuin ei mitään – kuten myös se, että vapaaehtoisessa yhteislaitumien varjelemisessa on tulevaisuuden toivo.

Kirjoittaja työskentelee tutkijana Suomen Ympäristökeskuksen biodiversiteettikeskuksessa ja suojeluasiantuntijana Luonnonperintösäätiössä

ILMASTO JA
MONIMUOTOINEN
LUONTO OVAT
MAAPALLON
KAIKKIIEN IHMISTEN
YHTEISLAITUMIA.

Miten METSÄKOKEMUS muodostuu suojelualueella?

Me rakastamme metsiämme. Liikumme niissä vapaasti ja nautimme niiden antimista. Vierailuja metsiin ei pohdita tai analysoida sen tarkemmin, ne vain tapahtuvat. Jokainen metsävierailu jättää kuitenkin jäljen ihmiseen.

Syntyy kokemus.

TEKSTI JA KUVAT: ANNA KOSKINEN

Turun yliopistoon tekeillä oleva maisemantutkimuksen pro gradu -työni etsii vastauksia kysymyksiin, miten metsäkokemus muodostuu luonnonsuojelualueella ja voidaanko löytää tiettyjä tekijöitä, jotka tekevät kokemuksesta erityisen. Tutkimuksen kohteena on ihminen, vaikka luonto onkin vahvasti mukana luonnonsuojelun teemojen kautta. Työn perimmäisenä tavoitteena on tuottaa uutta tieteellistä tietoa.

Haastatteluilla kerätty aineisto muodostaa pro gradu -työn pääasiallisen tutkimusaineiston. Perinteisten haastattelujen lisäksi on tehty kävelyhaastattelut Luonnonperintösäätiön metsissä Hollolan Paimelassa. Säätiössä koettiin, että viime vuonna suojelupäätöksen saaneista edustavista metsistä olisi mielenkiintoista saada lisää tietoa.

Tutkimuskohteet, Kullerolehto sekä Koira-suonmäki-Pertinkulma ovat vanhoja, lajistoltaan

monimuotoisia metsiä, mikä tekee niistä arvokkaita suojelukohteita. Metsät ovat vahvasti osa paikallishistoriaa. Kun nämä metsät suojeltiin vuonna 2017, niiden väliin jäi kolme jo aiemmin rauhoitettua metsäaluetta. Syntyi lähekkäin sijaitsevien suojelualueiden ”saaristo”. Seudulla pitkään hallinnut viljelykulttuuri on muokannut vahvasti myös metsämaisemaa ja luonnontilaiset metsät ovat harvassa.

Metsässä mieliala paranee

Tätä artikkelia kirjoitettaessa aineiston keruu on käynnissä. Tehdyt haastattelut antavat osviittaa tutkimustuloksista. Tutkimukseen on haastateltu yksityishenkilöitä, jotka ovat vaikuttaneet Paimelan metsien suojeluun, Luonnonperintösäätiön toiminnanjohtaja Anneli Jussila ja aluetta ennestään tuntemattomia henkilöitä. Haastateltavia

yhdistää mielenkiinto luontoa kohtaan.

Haastatteluiissa on havaittavissa yhtäläisyyksiä, mutta myös kokijoiden ja kokemusten erilaisuus. Selkeimmin haastateltavia yhdistää ulkoisten tekijöiden vaikutus metsäkokemukseen. Vuodenajalla, säällä ja itikoiden määrällä on ymmärrettävästikin suuri merkitys. Tämä korostui sekä ihmisten kertomassa että konkreettisesti kävelyhaastatteluja tehdessä. Sisäiset asiat, kuten mieliala ja ennako-odotukset metsäretkeä kohtaan koettiin pääsääntöisesti toisarvoisiksi.

Monelle oli selvää, että vaikka ennen metsään menemistä mieli olisi matala, metsä vaikuttaa niin, että mieli virkistyy ja olo paranee. Tutkijan näkökulmasta on kuitenkin huomautettava, että haastateltavien joukko viihtyy arkenakin luonnossa, eikä metsässä liikkuminen ollut uusi kokemus. Eli sisäiset asiat, kuten omat asenteet ja opitut toimintamallit ohjaavat myös kokemuksen syntyä. Näitä tekijöitä ei välttämättä tiedosteta omaa metsäkokemusta analysoitaessa.

Suojelu on merkki erityisyydestä

Suojelun vaikutus metsäkokemukseen on haastattelujen perusteella kaksijakoinen. Osalle suojelu on lisäarvo ja tekee metsästä arvokkaamman ympäristöön. Metsään liitetään ajatukset säilyvyydestä, ainutlaatuisuudesta ja perinnöstä jälkipolville. Toisaalta osa kokee kaikki metsät

tärkeinä ja yhtä merkityksellisinä, jolloin jokaisen metsäkokemus on samanarvoinen. Suojelu on vain status, joka varmistaa metsän säilymisen pidempään.

Pääasiassa suojeltu metsä nähtiin kuitenkin sellaisena, että sen saavuttamiseksi oltiin valmiit näkemään enemmänkin vaivaa. Suojelumerkintä kartassa toimi myös houkuttimena retkeilijöille.

Työn tässä vaiheessa tuntuu siltä, että metsäkokemus luonnonsuojelualueella voi muotoutua aivan niin kuin tavallisessakin metsässä. Etenkin silloin, kun metsässä samoilija ei tiedosta olevansa luonnonsuojelualueella. Jos suojelualueen rajat tiedostetaan ja samoilu luonnonsuojelualueella on itse tavoite, tilanne muuttuu.

Suojelupäätös on vierailijalle merkki siitä, että metsän erityisyys on tiedostettu virkamiestasolla asti. Alueen suojelu on koettu rationaaliseksi teoksi.

Alue itsessään ei tunne ihmisen asettamia rajoja tai tavoitteita. Se muuttuu ja elää oman tahonsa mukaan, eikä se näe suojelualueiden rajoja. Kaikkeen tähän virkamiesten järkevyyteen ja järjestelmällisyyteen sekä metsän vapaaseen tahtoon yhdistyvät yksittäisen retkeilijän elämä, kokemukset ja tuntemukset. Näin syntyy metsäkokemus luonnonsuojelualueella.

Artikkelin kirjoittaja on Turun yliopiston maisemantutkimuksen maisteriopiskelija ja hortonomi (AMK).

Luonnonsuojelua säätiön toteuttamana

Viime kesänä pääsin tutustumaan Luonnonperintösäätiön toimintaan harjoittelijana. Kokemus oli arvokas. Pääsin näkemään, miten uuttera luonnonsuojelu toteutuu säätiötoiminnan kautta.

Vaikka Luonnonperintösäätiön perusajatus ”ostetaan metsää ja suojellaan se” tuntuu yksinkertaiselta, ei toteutus ole aina suoraviivaista. Polku suojelualueeksi voi olla mutkikas. Sopivan metsän löytäminen, kauppa- tai lahjakirjojen laatiminen, erilaisten viranomaistahojen kanssa viestiminen, suojelupäätöksen saaminen ja lopulta alueen hoito vaativat lukuisia työtunteja ja asiantuntemusta monelta henkilöltä. Sain myös todistaa kertoja,

TEKSTI: ANNA KOSKINEN

kun polku olikin lyhyt, suora ja silkkisen sileä.

Opin, että tehokas luonnonsuojelu vaatii järjestelmällisyyttä, hyviä ihmissuhdetaitoja, kärsivällisyyttä ja ongelmanratkaisukykyä. Parasta harjoittelussa oli päästä näkemään Luonnonperintösäätiö toiminnassa. Oli vaikuttavaa todistaa uusien potentiaalisten alueiden löytymistä, toisten alueiden suojelun varmistumista ja luonnonsuojelun ketjun toteutumista.

Luulenkin, että onnistuin harjoittelussani saamaan käsityksen siitä, mikä tekee säätiötyöskentelystä erityistä: ihmiset, jotka tekevät työtä koko tahdonvoimallaan ja täydestä sydäimestä.

Runon metsä

Etsin itseäni
löysin metsän, sitten suon.
Verkkainen retki:
Mökkitieltä ei ole
pitkä matka minnekään.

Metsät, järvien
selät kertovat kuka
ja missä olen.
Nimiä rakastavat
pitäkööt suuret puheet.

Puut eivät ole
puusta tehtyjä eikä
järvi vedestä.
Tässä lukenut mieli
hukkaa, lukematon löytää.

Poikkean metsään,
tulen metsästä pois.
Luet runoa.
Oletko yhä siellä
vai tässä vierelläni?

Missä olet
rakas suruvaippani?
Mitäpä siitä.
Rannan tervaleppä ei
sure alkavaa lahoaan.

Katson tähtiä,
katson alas, en ylös.
Maa on taivaani.
Hullu etsii laseja
nenältään ikuisesti.

JARKKO SANDELLIN KOKOELMASTA
JOS SIIVET, LENNÄN 2014.
BASAM BOOKS

KUVA: **ARI-PEKKA AUVINEN**

Talkoilla piikkilangat pois suojelumetsästä

TEKSTI: **MATTI PELTONEN**

Luonnonperintösäätiön Kullerolehdon luonnon-suojelualueella Hollolassa päätettiin järjestää talkoot keväällä 2018. Talkoiden tärkeimmiksi tavoitteiksi osattiin määritellä paikallistunte-muksen avulla vanhojen metsälaidunalueiden rajoilla kulkevien piikkilankojen poisto, kahden pääasiassa metallijätettä sisältävän montun siivous ja alueen rajojen merkintä tolpin sekä luon-nonsuojelualueesta kertovin kolvein.

Aurinkoisena aamupäivänä kokoonnuttiin suojelualueen vieressä sijaitsevassa vanhassa pi-hapiirissä kahvittelun merkeissä, syötävää unoh-tamatta, ja suunniteltiin työjärjestystä pitäen asuntovaunua tukikohtana. Talkoolaisia oli ihan hyvä joukko, alun toista kymmentä, ja lisäksi pari henkeä ”ruokahuollossa”.

Aluksi paikallisen eli Päijät-Hämeen lintutie-teellisen yhdistyksen puheenjohtaja kävi tarkasta-massa metsää siltä varalta alkaako jokin harvinais-empi laji varoitella pesinnän merkiksi. Sellaista ei juuri nyt havaittu, vaikka mm. pikkusiepon laulua toukokuussa olikin kuultu useaan kertaan.

Valmiiksi tulostetulle karttapohjalle oli mer-kitty kohteet, joten pystyimme lyhyen opastuk-sen jälkeen jakautumaan kolmeen ryhmään. Ra-jan tolputusryhmään tarvittiin eniten talkoolaisia, koska tolppia ja työkaluja piti kantaa ryhmän mukana. Tärkeimmät kohdat rajasta oli merkitty jo aiemmin maanmittaustoimituksessa nauhoin, joten niiden merkintä tolpin oli sinänsä suhteel-lisen yksinkertaista, kunhan ei laitettu tolppaa liian tihein välein, olihan niitä kuitenkin rajalli-nen määrä.

Roskamonttujen siivoamisessa oli varmasti ko-vin työ ja eniten hyttysiä seurana. Ryhmä teki hie-non työn ja sai osuutensa valmiiksi ensimmäisenä. Tolpparyhmä ehti vielä auttamaan piikkilankojen kanssa, joita olikin loppujen lopuksi yllättävän paljon. Siinä vaiheessa, kun piikkilangat oli saatu pellon reunaan kasaan alkoi lopulta olla jo viimei-

sillekin talkoolaisille keittolounaan aika, osan oli tarvinnut poistua jo hieman aiemmin mutta ilman ruokaa heidänkään ei tarvinnut lähteä.

Iltaapäivän ilma suosi seurustelua, ja jossakin vai-heessa maukkaiden keittojen syönnin ja kahvitte-lun välimaastossa muistimme myös luvatus kirjan arvonnän. Kirjan Terveysmetsä (Gummerus, 2017) Ikimetsän ystävät ry sai lahjoituksena Gummeruk-selta. Vaikka osa talkoolaisista oli ehtinyt lähteä niin toki heidänkin nimensä laitettiin lapuille. Onnetar poimi kulhosta juuri tällaisen lappusen, ja kirja läh-tikin myöhemmin postilla matkaan, kun osoite oli saatu selvitettyä.

Lounaan jälkeen pieni iskuryhmä päätti vielä lähteä merkitsemään samassa yhteydessä hanki-tun pienen matkan päässä olevan Koirasuonmä-ki-Pertinkulman alueen parilla tolalla ja kylteil-lä, jotta saatiin sekin hoidettua kuntoon. Käytiin vielä hieman vilkaisemassa Koirasuon nimikko-suota ja alueen suuria haapoja, ja vähitellen päi-vän työt alkoivat olla jo tehtynä.

Syksymmällä puintien jälkeen pellon reunaan kootut rojukasat käytiin traktorilla ja peräkärryllä noutamassa pois. Niitä tulikin kokonaista kaksi auton peräkärryllistä, josta suurin osa oli mah-dollista viedä metallin kierrätykseen.

Ilman hyvää talkooporukkaa tätä työtä ei olisi saatu tehtyä!

Ikimetsissä tapahtuu

Metsiensuojelua sanojen ja sävelten siivin

Anni Kytömäki ja Viola Räisänen esiintymässä Sastamalan Otamuksen luontopolulla.

TEKSTI: ANNI KYTÖMÄKI, KUVAT: MATTI KUUSELA JA OUTI KYTÖMÄKI

Kesäkuussa 2017 minuun otti yhteyttä viulisti Viola Räisänen, joka kertoi olevansa huolissaan Suomen metsistä. Hän oli muutamina kesinä pitänyt Kouvolassa Arboretum Mustilassa metsäkonsertin ja ehdotti nyt, että alkaisimme yhdessä suunnitella hieman erilaista tapahtumasarjaa, jossa yleisö saisi metsässä kuulla viulumusiikin lisäksi myös sanataidetta.

Kannatin ajatusta heti. Metsiensuojelua edistetään mielestäni parhaiten siten, että ihmisille havainnollistetaan luonnon eri merkityksiä: moninaista eliöstöä ja luontotyyppien kirjoa, metsien esteettisiä arvoja, terveysvaikutuksia ja kulttuurisia ulottuvuuksia. Metsät ovat kautta aikojen vaikuttaneet ihmisten luomaan taiteeseen, ja taiteen avulla luonto saattaa näyttäytyä uudessa valossa.

Kirjallisuus, musiikki ja luonnossa liikkuminen ovat sekä minulle että Violalle tärkeitä, joten yhteistyömme tulos on niiden symbioosi. Ideoimme Sananjalka ja tuulen sävel -metsäkonsertti-sarjan, jonka ensimmäiset konsertit toteutimme

elokuussa 2018. Käytännön järjestelyissä meitä avusti mm. Luonnonperintösäätiön tukiyhdistys Ikimetsän ystävät ry.

Esikoisromaanini Kultarinta antoi metsäkonserseille tarinallisen sisällön. Valitsemamme musiikki kumpusi klassisesta perinteestä ja metsät eri puolilla Suomea tarjosivat konkreettisen ympäristön, jossa kulkea. Vuoden 2018 konsertit järjestimme Kouvolassa Arboretum Mustilassa (2), Sastamalassa Otamuksen luontopolulla (1) ja Ylöjärvellä Pikku-Ahveniston luontopolulla (2). Viiteen konserttiin osallistui yhteensä 115 ihmistä. Enemmänkin olisi ollut tulossa, mutta emme voineet ottaa laajempaa joukkoa mukaan, sillä kapoisille poluille mahtui rajallinen määrä kulkijoita.

Joka kohteessa luontopolku kierrettiin oppaan johdolla rauhalliseen tahtiin, ja matkan varrella yleisö kuuli Kultarinta-romaanin pohjalta muovautunutta itsenäisen sanataideteoksen sekä tunnelmaan sopivaa viulumusiikkia Bachista improvisaatioon. Kävelykierroksen jälkeen kerroimme yleisölle

Metsäkonsertin yleisöä Ylöjärven Pikku-Ahvenistolla.

konserttisarjan taustasta, omasta metsäsuhteestamme ja metsiensuojelusta.

Keräsimme konserteista yleisöltä myös kirjallista palautetta. Oli ilo huomata, että metsäkonsertteja pidettiin antoisina elämyksinä ja tapahtumapaikkojen luonto herätti ihastusta. Elokuun 2018 kokemukset kannustavatkin jatkamaan metsäkonsertteja myös tulevaisuudessa. Koemme, että metsäkonserttien kautta pystymme tuottamaan ihmisille myönteisiä metsäelämyksiä ja siten parhaimmillaan lisäämään luonnonsuojelutahtoa.

Saimme metsäkonserttien järjestelykuluihin tukea Suomen Luonnonsuojelun Säätiöltä ja Ilmari Räsäsen säätiöltä. Konserttien tuoton pystyimme täten lahjoittamaan konserttien metsien hyväksi.

Arboretum Mustilassa järjestettyjen kahden konsertin lipputulot käytetään arboretumin vanhimpien istutusten hoitoon ja säilyttämiseen. Muiden kolmen metsäkonsertin ohjelmalehtisten myynnistä saadun tuoton lahjoitimme Suomen luonnonsuojeluliiton metsätoimintaan ja Luonnonperintösäätiön Suojele pala Pirkanmaata -kampanjalle. Näin konserttiretkistä ei jää pelkkiä aineettomia muistoja vaan ajan mittaan myös pieniä lisämerkintöjä Suomen suojeltujen metsien kartalle.

Kirjoittaja on kirjailija ja Ikimetsän ystävät ry:n hallituksen jäsen

Lisätietoja:

<http://annikytomaki.fi/index.php/metsakonsertit>,
<https://www.facebook.com/metsakonsertti/>

RAKKAUDESTA LUONTOON

Auta luomaan turvapaikkoja elämälle.
Lahjoita tai tee testamentti.

Ota yhteyttä

p. 040 586 3950 tai
info@luonnonperintosaatio.fi

ARI-PEKKA AUVINEN

Ikimetsän ystävät ry.
toimii luonnon puolesta!

Liity mukaan!
Metsän huminassa
soi kiitos avustasi.

www.ikimetsanystavat.fi

Luonnon- perintösäätiön SUOJELUALUEET

Suojelualueillamme saa:

- liikkua lihasvoimin • kerätä marjoja ja ruokasieniä
- valo- ja videokuvata

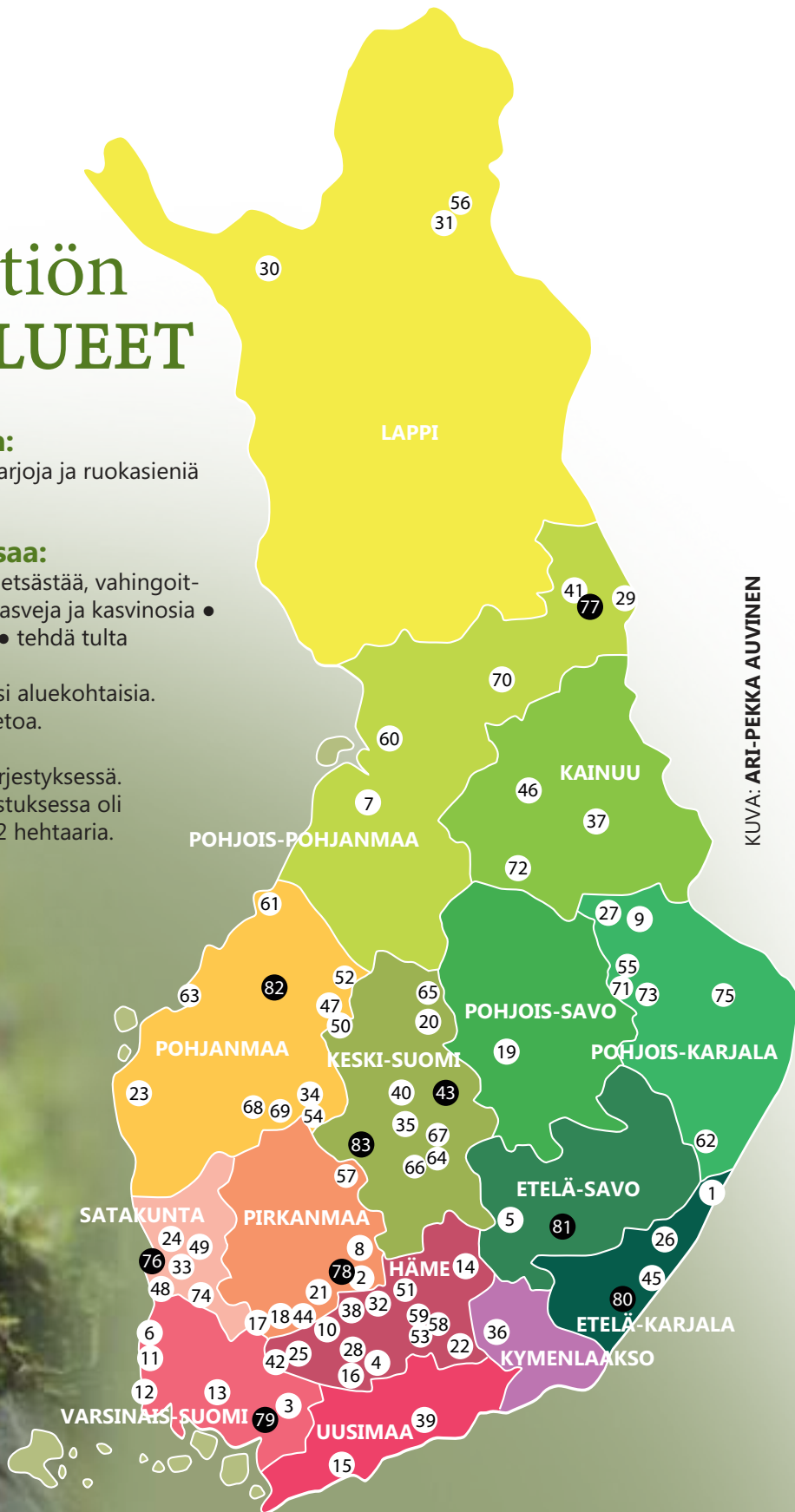
Suojelualueillamme ei saa:

- ajaa moottoriajoneuvoilla • metsästää, vahingoittaa eikä häiritä eläimiä • ottaa kasveja ja kasvinosia • vahingoittaa puita ja maaperää • tehdä tulta

Rauhoitusmääräykset ovat osaksi aluekohtaisia.

Ota yhteyttä, jos tarvitset lisätietoa.

Alueet on numeroitu hankintajärjestyksessä. Marraskuussa 2018 säätiön omistuksessa oli 83 suojelualuetta, yhteensä 1762 hehtaaria.

KUVA: ARI-PEKKA AUVINEN

● **UUDET ALUEET**

hankittu/saatu joulukuun 2017 – marraskuun 2018 välillä.

LAPPI

30 ULLATIEVA | Enontekiö, 11 ha, 2009

Kahden järven välisellä harjulla kasvava maisemallisesti upea vanha metsä pohjoisessa Lapissa, lähellä Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa.

31 PYRYNMAA | Inari, 80 ha, 2012

Maastojen ja maisemien rikkautta Ivalojoen rannalla: aihkien kirjomia rinnemänniköitä, vanhaa sekametsää keloineen, tulvakoivikoita, jyrkänteitä, lampi, pieniä soita ja puro.

56 KUUSIMUKKA | Inari, 20 ha, 2016

Ivalojoen mutkassa sijaitseva kiehtova metsä, jossa kuusi esiintyy pohjoisrajoillaan.

POHJOIS-POHJANMAA

7 KONTTIKANGAS-KARJONEVA | Siikajoki, 92 ha, 2005, 2011

Konttikankaasta puolet on metsää ja puolet ojittamatonta rämettä. Sen kaakkoispuolella avautuu Karjoneva, jota on hyvällä menestyksellä ennallistettu lintukosteikoksi.

29 KOSKENRANTA | Kuusamo, 14 ha, 2011

Kappale koskemattonta havumetsää itärajan tuntumassa lähellä suurta ojittamatonta Toolansuota. Alueeseen kuuluu noin kilometri kauniin Multikosken ja Multijärven rantaa.

41 AARNIVALKEA-KIVISUO | Kuusamo, 160 ha, 2013, 2016

Osa erämaista kokonaisuutta kymmenkunta kilometriä Kuusamon kirkolta lounaaseen. Suurehkoja metsäsaarekkeitä, joiden välissä suota käkärämäntyineen ja lampareineen. Vaihteleva lähimaisema ja kaunis kaukomaisema Kuusamon sinisille vaaroille.

60 KUOVISUO | Oulu, 41 ha, 2016

Suurelta osin ojituksilta säästynyt suo, jota riekot asuttavat. Suon laidoilla voi yhä kuulla voimakkaasti harvinaistuneen pohjansirkun heleän laulun.

70 ITÄKANGAS | Pudasjärvi, 13 ha, 2017

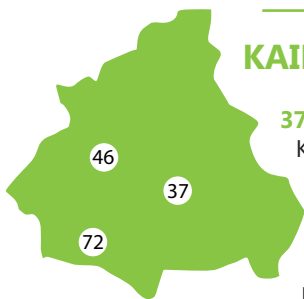
Lähes kaksisataavuotias jylhä metsä Pudasjärven Itäkankaalla.

**Uusi
alue**

77 POHJOLANVAARA | Kuusamo, 14 ha, 2018

Pohjolanvaaran eteläisessä rinteessä vuosikymmeniä koskemattomana olleen kuusikon keski-ikä on yli 200 vuotta, mutta suurin osa puista on yhä terveitä. Rajoittuu etelässä Oulun kaupungin Sanginjoen ulkometsään, jonne on päätetty perustaa yli 1 100 hehtaarin suojelualue.

KAINUU

37 PAHAPURO | Ristijärvi, 10 ha, 2013

Kauniisti polveilevan luonnonpuron partailla vanhoja ilmeikkäitä lehtipuita. Rinteillä myös kuusia ja isoja petäjiä sekä pieniä suojaisia aukioita.

46 TULIJOKI | Puolanka, 55 ha, 2014

Kangasmetsiä, nevoja ja rämeitä kirkasvetisen tammukkajoen kaarteissa.

Metsä on paikoin 150-vuotiaista. Metsässä viihtyvät pohjantikka ja kuukkeli, jokivarressa majava ja saukko. "Luontolahjani satavuotiaalle" -kampanjassa valtio suojeli Tulijokeen rajoittuvan Pienijoen 11 hehtaarin alueen.

72 SYVÄJOENSALO | Kajaani, 39 ha, 2017

Testamentattu soiden ja kangasmetsien kirjoma alue, jonka viehättävin osa on tummavetisen Syväjoen laaksossa.

POHJOIS-KARJALA

9 TERVAVAARA | Nurmes, 46 ha, 2005

Vanhan aarniomaisen metsän suojelualue: liito-oravan, metson ja majavan asuinsijoja. Alueeseen kuuluu myös lampia ja puroja.

27 VANAMONSAALO | Valtimo, 21 ha, 2011

Rehevää varttunutta kuusimetsää Koivuvaaran etelärinteellä. Tilaan kuuluu luonnontilaan palaavia hakattuja alueita, ketoja ja niittyjä.

55 HAVUKKAKORPI | Juuka, 19 ha, 2016

Vanhaa, tiheää havupuumetsää ja kiemurtelevan Räksiinpuron viehättävä laakso. Liito-oravan vahvaa elinpiiriä.

62 AHOMAA | Kitee, 17 ha, 2017

Vanhoille niitty- ja laidunalueille kehittyneitä lehtimetsiä sekä eri-ikäisiä, seka- ja havumetsiä. Testamentattu säätöille.

71 ÄNGELMÄ |

Juuka, 4 ha, 2017

Juuanjoen tulvavesien ruokkiman rehevän korven ja metsäluhdan moni-ilmeistä kasvillisuutta. Rajoittuu kahteen muuhun suojelualueeseen. Pohjansirkun laulumaita.

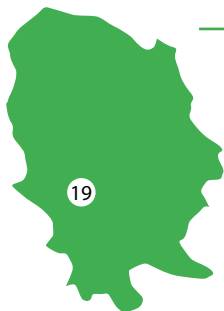
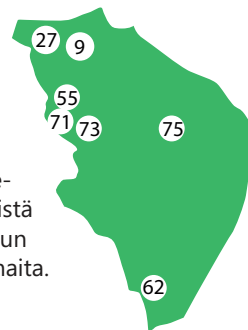
73 YÖVILKANPURO |

Juuka, 4 ha, 2017

Kauniin viuhkamaisesti jokirantaan laskeutuvassa maastossa vanhaa, rehevää kuusikkolehtoa. Kenttäkerroksessa näsiää, lehtomataraa, kaiheorvokkia ja karjalanruusua.

75 TIKKAPIILO | Lieksa, 18 ha, 2017

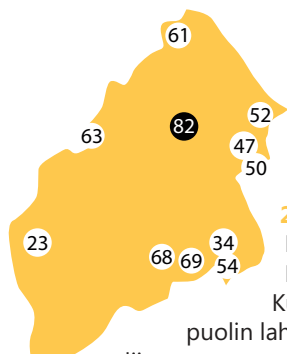
Säätion itäisin suojelualue, jolla upea pitkä rantaviiva ja oma metsäinen saari. Onnistuttiin ostamaan tiukasta tarjouskilpailusta korvamerkityn lahjoituksen ansiosta.

POHJOIS-SAVO

19 KÄPYRANTA | Tervo, 26 ha, 2009–2014

Moni-ilmeinen suojelualue Linnonsaarella, sisältäen lähes kaikkia metsätyyppejä ja satoja metrejä Virmasveden rantaa.

POHJANMAA

23 KOPPELONPESÄ | Kristiinankaupunki ja Karijoki, 11 ha, 2010

Kuntarajan molemmin puolin lahoppuustoista, muun muassa liito-oravan asuttamaa kangasmetsää sekä avointa kalliomännikköä.

34 HEININEVA | Alajärvi, 37 ha, 2012–2013

Pohjanmaan hienointa suojelematonta suota, jonka pesimälinnusto erityisen monipuolinen lokkiyhdyksuntineen, kahlaajineen ja riekkoineen.

47 VIRVATULI | Halsua, 62 ha, 2014

Ojittamatonta suota ja pirunpeltojen kirjomaa kangasmetsää Halsuan ja Perhon rajalla. Metsäpeurojen laidunmaita.

50 SYRJÄJOKI | Perho, 15 ha, 2015

Tiheäpuustoista rämettä, jonka lounais-laidalla virtaa pieni lehtipuiden ja katajien reunustama Syrjäjoki. Koivujen ja haapojen vallitsemia metsäsaarekkeitä.

52 PETÄJÄRANTA | Lestijärvi, 26 ha, 2016

Muinaisrannan päällä jättipetäjiä ja vanhaa kuusikkoa. Rauhoituksen piiriin kuuluu pitkä rakentamaton rantaviiva ja yksityinen vesialue pikkusaarineen.

54 HAVERI-LAMPILA |

Alavuden Töysä, 70 ha, 2016–17

Kahden kaupan kautta syntynyt merkittävä vanhan metsän suojelualue. Monipuoliset maisemat, ehjä havuvaltainen metsä, kallioita, notkoja ja useiden lampien rantoja.

61 VAARINMETSÄ | Kokkola, 4 ha, 2017

Hämyisä kuusikko Kokkolan Sokojalla. Metsässä elää muun muassa varpuspöllö, töyhtötiainen ja pyy.

63 WIKSKOG | Vöyri, 9 ha, 2017

Lahjana saatu alue Vetlotin saaresta. Kuusivaltaista peikkometsää ja komea tervelepikkö rantavyöhykkeellä.

68 KRUUNUNMAA | Alavus, 8 ha, 2017

Uhanalaisten perhosten kokonaan ojittamaton kotisuo, jossa on hieno vanhan metsän osuus.

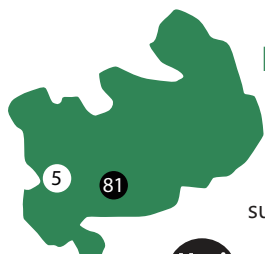
69 TEVALEHTO | Alavus, 13 ha, 2017

Rehevä, kauttaaltaan puustoinen ja kosteikkoinen alue, jonka halki virtaa tumma Tevajoki.

82 LAMPAKANNEVA | Evijärvi, 83 ha, 2018

Turvetuotannon sijasta Lampakanneva päätyi suojelualueeksi säätion ja Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piirin yhteistyön ansiosta. Alueella on uhanalaisia suotyyppisiä ja monipuolinen linnusto.

ETELÄ-SAVO

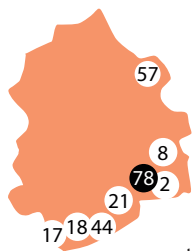
5 KYÖPELINVUORI | Mäntyharju, 17 ha, 2004

Sokeritopan muotoinen Kyöpelinvuori, luonnontilainen Vaaherpuro ja vaikuttavaa taigametsää keloineen. Viereen syntyneiden uudempien suojelualueiden ansiosta yhtenäinen rauhoitettu pinta-ala nousee 40 hehtaariin.

81 HUKANVUORI | Mikkelin Ristiina, 21 ha, 2018

Säätio sai omistukseensa kauniin kaksiosaisen metsän ostamalla ja lahjoituksen kautta. Hukanvuoren metsä ulottuu rakentamattoman Ahvenlammen rantaan idässä ja myyjän suvun vanhan kotitalan reheviin laidunmetsiin lännessä.

PIRKANMAA

2 MUSTIKKAMÄKI | Pälkäne, 7 ha, 2001

Maisemallisesti tärkeä metsäkappale järven ja hämäläiskylän läheisyydessä.

8 KORPIVAINIO |

Aimo Saksalan luonnonperintömetsä, Kangasala Kuhmalahti, 26 ha, 2005

Längelmäveden rantaan ulottuva, monipuolinen ja runsas metsä, jossa on aarniomaisia ytimiä.

17 HAAPALAAKSO | Urjala, 5 ha, 2009

Isoja haapoja ja runsaasti lahoppua sisältävä aarniometsä, joka on syntynyt entiselle metsälaitumelle.

18 PYSSYNKANGAS | Urjala, 7 ha, 2009

Aito ikimetsä, liito-oravan elinpiiri, jossa on huomattavan suuria kuusia ja havumetsän sisällä myös vanhoja lehtipuita. Keskellä jyrkkä kallio keloineen.

21 METSOLA | Valkeakoski, 7 ha, 2010

Monimuotoinen vanhan metsän alue, jonka arvoa nostavat liito-oravan elinpiiri ja kolme pientä puustoista suota.

44 METSÄNPEITTO | Pentti Linkolan

nimikkometsä, Urjala, 18 ha, 2013–2014

Kauttaaltaan vanhaa havuvaltaista metsää, jossa vanhoja koivuja ja haaparyhmiä. Paljon eri-ikäistä lahoppua. Kauniit maastonmuodot – laaksoja, sammaleisia kallioharjanteita, suuria kiviä, jyrkänteitä. Metsän läpi kulkeva puro osin luonnontilainen.

57 KAUKAMETSÄ | Mänttä-Vilppula, 18 ha, 2016

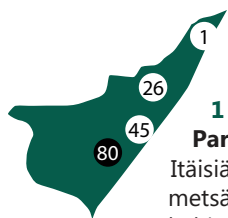
Hiljaisella seudulla sijaitseva vanha, moni-ilmeinen havupuumetsä, jossa tiedetään karhun talvehtineen.

**Uusi
alue**

78 KUKKIALEHTO |

Pälkäneen Luopioinen, 22 ha, 2018

Maapohjaltaan rehevässä ja lähteisessä Kukkialehdossa esiintyy lehtomaisuudesta kertovia kasveja kuten näsiää ja taikinamarjaa. Kukkiajärven läheisyydessä sijaitseva alue rajoittuu kahdelta puolelta jo aiemmin perustettuihin suojelualueisiin.

ETELÄ-KARJALA

1 AKANVAARA |

Parikkala, 25 ha, 2000

Itäisiä lajeja ylläpitävä koivuvaltainen metsä ja pihapiiriä ympäröivät elämää kuhisevat kukkaniityt muodostavat eheän kokonaisuuden. Tilaan kuuluu 1950-luvun talo, joka on toiminut talkoolaisten ja tutkijoiden tukikohtana.

26 MÄKRÄMÄKI |

Ruokolahti, 19 ha, 2011

Komea "kalevalainen" metsä Myllylammen pohjoisrannalla, Mäkrämäellä ja Syvämäellä. Suuria korkeusvaihteluita, runsaasti lahoppua ja uhanalaisia eliölajeja. Lohkareita, jyrkänteitä, luolia.

45 KAIKKALLIO | Imatra, 18 ha, 2013

Lähes luonnontilaista, lahoppuustoista lehtosekametsää. Aluetta hallitsee Kaikkallio hiidenkirkkoineen. Kaikkallion jyrkänteet ja halkeamat sekä eteläosan rehevä jokilaakso lehtipuureunuksineen lisäävät alueen monimuotoisuutta.

**Uusi
alue**

80 RIIHILAHTI | Lappeenranta, 36 ha, 2018

Riihilahden arvokas ja monimuotoinen metsä kattaa noin 35 hehtaarin alan, perinnebiotooppeina suojeltavia niittyjä on noin hehtaarin verran. Metsä kasvaa mäntyä, koivua ja metsälehmäksiä, kuusta ja haapaakin on joukossa. Myös metsälehmusryhmiä kasvaa metsässä. Aluella viihtyvät mm. metso ja liito-orava, rannoilla majava. Eteläpuolisen suojelualan kanssa syntyy noin 60 hehtaarin kokonaisuus.

KESKI-SUOMI

20 AITTOSAARI | Viitasaari, 4 ha, 2010

Viehättävä ja ilmeeltään vaihteleva saarimetsä pohjoisella Keiteleellä.

35 METSÄPIRTTI | Uurainen, 7 ha, 2012

Järeäheikkien haapojen ja muiden lehtipuiden ryydittämää korpikuusikkoa ja rämettä maarunkoineen ja pötkelöineen.

40 MÖRKÖKORPI | Saarijärvi, 8 ha, 2013

Luonnontilaista aarnikuusikkoa, jonka ilmettä monipuolistavat vanhat lehtipuut ja kilpikaarnapetäjät. Länsilaidalla on kostea korpi ja keskellä hehtaari umpeutuvaa niittyä sekä pikku talo, joka on Marketta Hornin elinpiiriä.

Lisä- alue 43 LINNUNLAULU |

**Hanna Pahlstenin muistometsä,
Konnevesi, 14 ha, 2013, 2018**

Jo käytöstä lähes poistuneen valtatievarressa sijaitseva kaunis metsä, jossa keväisin soi lintujen kuoro. Osin kivikkoista maaperää, puro ja salapuro, lammenrantoja ja monipuolista metsää jossa lahoppuut tarjoavat pesäpaikkoja siivekkäille, myös liito-oravalle. Hannan muistokeräyksen varoin hankittiin 6,5 ha:n lisäosa, joka ulottuu Lahnasen rantaan ja komealle harjanteelle sen yläpuolelle. Muistometsässä humisevat vanhat petäjät. Hannan muistopolku kiertää vanhan ja uuden alueen kautta ohi kauniiden kivenjätkäleiden muistelupeukille, jolta aukeaa näköala Lahnaselle.

64 KORVENKEHTO |

Toivakka, 10 ha, 2017

Testamentilla saatu alue on osittain nuorta, tiheää metsää, jossa kasvaa myös vanhoja haapoja ja muita ylispuita sekä umpeenkasvavia niittyjä.

65 SOIDINSALO |

Pihtipudas, 75 ha, 2017

Pihtiputaan sydänmailta testamentilla saadun alueen metsä on varttuvaa, mutta kätkee sisäänsä valtavia jättopetäjiä ja pirunpeltoja jäkäläkasvustoineen.

66 KÄÄNTÖLÄ | Toivakka, 16 ha, 2017

Testamentilla saadun Kääntölän vanha kuusivaltainen metsä oli jo osittain suojeltu tullessaan säätiön huomaan. Loputkin suojeltiin 2017.

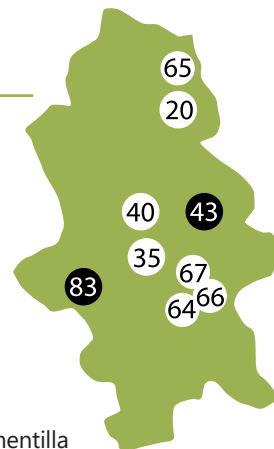
67 TOIMELA | Toivakka, 4 ha, 2017

Pikkutila umpeutuvine peltoineen metsän sylissä tuli säätiön haltuun testamentilla.

Uusi
alue

83 VIITANEN | Keuruu, 7 ha, 2018

Neljän vuosikymmenen koskemattomuus on tuottanut Viitaseen metsään sopivasti lahoppuuta. Alue on monipuolinen, eteläpäässä juoksee puro ja tilalla on myös kaistale suota. Pihapiirin jalot lehtipuut ja kiviaidat toivottavat jalankulkijan tervetulleeksi.

KYMENLAAKSO

36 HIIRETELÄNVUORI | Iitti, 18 ha, 2013

Kymijoen rannalla kohoaa Hiiretelänvuori reunametsineen. Vuoren päällä on sijainnut muinoin tulipaikka ja sieltä aukeaa vaikuttava maisema vesistön suuntaan. Lännessä ja idässä vuorta suojaa vanha kuusimetsä. Poikkeuksellisen monipuolinen lehtipuusto - raitojen runsaus ihastuttaa.

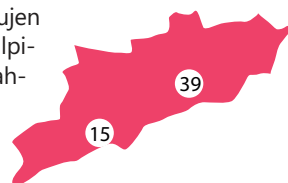
UUSIMAA

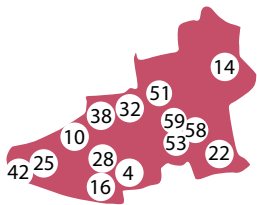
15 LIMBERG | Jussi Pesolan muistometsä, Lohja, 16 ha, 2008

Todellinen eteläinen aarnio keloutuvine jättikuusineen ja maapuineen, aluskasvillisuutena pähkinäpensasta. Alueella on käynnissä Helsingin yliopiston kääpätutkimus.

39 TOMTESKOG | Porvoo, 5 ha, 2013

Yli satavuotiaasta havupuumetsää, hieskoivujen luonnehtima metsänkolkka ja loiva mäki kilpikaarnamäntyineen. Paavi Franciskukselle lahjoitettu symbolinen kappale Tomteskogia.

HÄME

4 HARJU | Loppi, 9 ha, 2003, 2004

Kuusta kasvava korpi moreeniharjanteen kainalossa, sammalparatiisi.

10 TAHJANJÄRVEN METSÄ | Tammela, 9 ha, 2005

Läpileikkaus Tammelan ylängön metsätyypeistä, rakentamatonta järvenrantaa.

14 KELTALAMMEN METSÄ | Heinola, 8 ha, 2008

Erämainen lampi ja ehjä kangasmetsä asumattomalla seudulla, karhun kulkumailla.

16 YLI-MYLLY | Loppi, 6 ha, 2008, 2011

Kaunis ehjä harju, pikku joki, rehevä puusto, niittyjä ja tunnelmallinen pihapiiri.

Alueen niittyjä laiduntavat kesäisin lampaat.

22 MIELIKINMETSÄ | Orimattila, 10 ha, 2010

Palstan lounaispäässä sankka kuusimetsä jossa lehtipuuta, muun muassa harvinaisia metsälehmäksi. Kennankallion rinteellä ja päällä metsä muuttuu komeaksi kilpikaarnamänniköksi.

25 SAMMALINEN | Riku Turtolan muistometsä, Jokioinen, 7 ha, 2010

Lähes koskematon, ehjä havumetsä, jossa erityisen paljon tuulenkaatoja, pötkelöitä ja sammalpedillä lepäävää lahopuuta.

28 KEIJUNMETSÄ | Hämeenlinna Renko, 14 ha, 2011

Kahden kaupan kautta syntynyt kokonaisuus, johon kuuluu kangasräme ja vanhaa, rauhassa kasvanutta kuusivaltaista sekametsää Paloniitunjärven rannassa.

32 LUKKO | Hämeenlinna Hauho, 3 ha, 2012

Rehevä ja monipuolinen alue – suota, kuusikkoa ja kalliojyrkänne, jonka suojissa viihtyvät metsälemmukset.

38 HARJAVA | Hämeenlinna, 6 ha, 2013

Metsäsaarekkeiden kirjoma kolmiomainen niitty ja sen kuusivaltaiset ympärysmetsät, jotka viistävät lähiseudun pähkinä- ja lehmuslehtoja.

42 LAHNAVUORI | Humppila, 13 ha, 2013

Yli puolet alueesta kattaa vanha, paksusammalinen kuusimetsä, joka kiertää yhtenäisenä nuorempia kalliomänniköitä. Metsä ulottuu lännessä Kiipunjärven rantaan. Maastonmuodoiltaan vaihteleva: kalliorinteitä ja -kumpareita, soistumia ja lampareita. Myös geologisesti arvokas suojelukohde.

51 ROUVALA | Padasjoki, 17 ha, 2016

Koskematonta havusekametsää ja niityksi muuntuneita peltoalueita. Pihapiirissä suuret lehtipuut. Päärakennus on tuhoutunut tulipalossa.

53 LUHTARANTA | Hollola, 8 ha, 2016

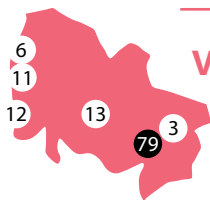
Porvoonjokeen eli Luhdanjokeen laskevalla rinteellä kasvaa sakeaa lehtimetsää ja vanha kuusikko. Alue on linnustollisesti arvokas.

58 KULLEROLEHTO | Hollola, 14 ha, 2016

Rehevää lehtometsää, joka kasvaa suuria lehtipuita ja valtavia kuusia. Kenttäkerroksessa kukkii kullero. Liito-oravan pesimäalue. Osa Paimelan "suojelualueiden saaristoa."

59 KOIRASUONMÄKI-PERTINKULMA | Hollola, 15 ha, 2016

Epätavallisen kookkaat haavat, kuuset ja petäjät hallitsevat vaikuttavaa vanhaa metsää. Liito-oravan pesimäalue. Osa Paimelan "suojelualueiden saaristoa."

VARSINAIS-SUOMI

3 RIIHIKOSKEN METSÄ | Salo Kiikala, 10 ha, 2003

Rekijoen jyrkän itärannan komea kuusimetsä, lehtokasvillisuutta ja puronotkoja.

6 ENÄJÄRVI | Laitila ja Pyhäranta, 28 ha, 2005–2007

Usean kaupan kautta syntynyt upea kokonaisuus, jossa vanhaa hämyistä kuusikkoa, kivenjärkäleitä, kalliomännikköä ja Enäjärven ruovikkoa saarineen.

11 SORKLONVAINIO | Pyhäranta, 14 ha, 2006

Monipuolinen, erikoisia vanhoja haapoja sisältävä metsä kallioselänteen ympärillä lähellä Ihodenjokea. Valvontakameran mukaan ilvesten suosima alue.

12 TOPENGINLEIJA | Kustavi, 22 ha, 2007

Ikipetäjiä suon ja kluuvijärven rantamilla sekä kaunis kalliometsä.

13 MUSTAKORPI | Nousiainen, 13 ha, 2008

Tiheä, sankka korpimetsä, jota juhlistaa kilpikaarnamäntyjä kasvava mäki.

79 ORAVANMARJA | Salo, 1 ha, 2018

Testamentilla säätiölle tullut pieni vanhan metsän kappale järven rannassa.

SATAKUNTA

24 TAPIOLA | Arvi ja Eija Laaksosen muistometsä, Porin Noormarkku, 25 ha, 2010

Poosjärven Itälahden etelärannalla tulvivaa rantaluhtaa ja sitä reunustavia metsiköitä. Euroopanmajavan elinpiiriä.

33 HÖMÖTIAISEN METSÄ | Eura, 4 ha, 2010

Pieni metsä suuren Pyhjärven läntisellä rannalla, ytimenään vanha kuusikko.

48 ARKINMÄKI | Rauma, 3 ha, 2014

Lehtolaikkujen ja korpikosteikkojen rikastamaa tuoretta ja lehtomaista kangasta suojeltujen Pramin lehtojen kainalossa.

49 TAPIOLANVAINIO | Kokemäki, 16 ha, 2015

Aarniomainen lahoppuustoinen metsä asumattoman metsäalueen laitamilla: rehevää korpea ja lähteisyyttä, paljon tuulenkaatoja. Tervalepikot vaihtuvat kankaiden jykeviinkin kuusikoihin ja kallionlakien männiköihin. Pohjantikan, peukaloisen ja puukiipijän asuinsija.

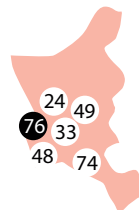
74 POROLANSUO | Harjavalta, 15 ha, 2017

Avosuota, jonka lävitse kulkee harjumainen jono suosaarekkeitä. Nevalla on sääksen pesäpuu.

76 MAJAVAPUROT | Pori, 10 ha, 2017

Porin Ahlaisissa sijaitseva Majavapurot on eläinlajistoltaan mielenkiintoinen. Metsässä on mahdollisesti kolme erillistä liito-oravan reviiriä. Eteläosan maisemaa on muuttanut euroopanmajava nostamalla veden metsään, minkä seurauksena on syntynyt runsaasti luonnon monimuotoisuudelle tärkeää lahoppua.

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖN HALLITUKSEN JÄSENET

Pentti Linkola

kalastaja-kirjailija,
hallituksen puheenjohtaja
Sääksmäki

Pentti Tiusanen

kirurgian erikoislääkäri,
hallituksen varapuheenjohtaja
Kotka

Timo Helle

eläintieteen tohtori
Sodankylä

Mikko Hovila

maanviljelijä, MMM agronomi
Somero

Heli Jutila

Ympäristöasiantuntija, filosofian
tohtori, MBA, kasvitieteilijä
Hämeenlinna

Reidar Palmgren

näyttelijä-kirjailija
Tampere

Ari-Pekka Auvinen

tutkija, valokuvaaja,
hallituksen varajäsen
Oulu

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖN TOIMINNASTA VASTAAVAT

Operatiivinen johto, viestintä ja metsäkaupat

Toiminnanjohtaja Anneli Jussila, 040 586 3950

Kummit, adressit, keräykset ja lahjakorttitilaukset

Toimistosihtööri Arja Haakana, 044 302 5773

Suojelualueet ja viranomaisyhteistyö, Pohjois-Suomi

Suojeluasiantuntija Ari-Pekka Auvinen, 050 4133 403

Suojelualueiden hallinnointi

Anna Koskinen

Viestintä ja varainhankinta

Viestintätoimisto Tarina / Kati Leppälahti, 0400 977 886

Luonnonperintösäätiö

Raatihuoneenkatu 13 A 1,
13100 Hämeenlinna
info@luonnonperintosaatio.fi

www.luonnonperintosaatio.fi

Yhteistyössä:

www.ikimetsanystavat.fi

MIKKO HOVILA

Metsän Kummi tahdon olla, sankar jylhän kuusiston!

Pienistä neulasista kertyy ikimetsä, joka Luonnonperintösäätiön omistuksessa saa pysyvän suojelun.

Kummina rakennat luonnonsuojelualueiden saaristoa Suomeen. Kymmenellä eurolla suojelet keskimäärin 20 m² ikimetsää tai 40 m² luonnontilaista suota. Kummin lahjoitussumma on vähintään 10 euroa kuukaudessa tai 120 euroa vuodessa. Opiskelijoille ja vähäraisille lahjoitussumma on 5 euroa kuukaudessa tai 60 euroa vuodessa. Kummivuosi kestää joulukuun alusta marraskuun loppuun.

Vuoden lopulla saat vuosilehden Uutisia ikimetsästä, postikortteja uusilta alueilta ja säätiön puheenjohtaja Pentti Linkolan allekirjoittaman kauniin diplomin, johon on kirjattu suojelemasi pinta-ala.

Liity heti –

olet mukana luomassa turvapaikkoja elämälle!

Lisätiedot **luonnonperintosaatio.fi**

> Lahjoita > Liity kummiksi

tai info@luonnonperintosaatio.fi | 044 302 5773

LUONNONPERINTÖSÄÄTIÖ

Pro natura
Tavastia australis

www.sll.fi/etela-hame

SATOJEN *houkutusten* VALIKOIMASTA

IRTOTUOTTEITA JA
MAKUELÄMYKSIÄ

Inkiwääri

LUOMU- JA HERKKUKAUPPA

RAATHUONEENKATU 9, HÄMEENLINNA, AVOINNA MA-PE 10-19 JA 10-16. WWW.INKIVAARIKAUPPA.FI

**Luontokartoitukset ja
maisemaselvitykset**
www.esahankonen.fi

*Pajujen tarjoama ravinto on tärkeää
talviunilta herääville kimalaisille,
kun muita kukkia ei vielä ole.*

TUNNE LUONTOSI!

Suomen Luonto on asiantunteva ja innostava opas luontoon ja ympäristöön. Laadustaan palkittu luontotiedon aarreaitta kuvitetaan maan parhain luontokuvin.

Suomen Luontoa julkaisee Suomen luonnonsuojeluliitto. Tilaamalla lehden tuet luonnonsuojelutyötä.

TIMO MELANTIE / VASTAVALO

SUOMEN
Luonto

Tampereen Luontokauppa

Suomalaisia tuotteita Suomen luonnon hyväksi

Laukontori 4, Tampere
puh. 03 222 0077

www.tampereenluontokauppa.fi